ОРООҺО ХОЁР ДАХИН ЕХЭ УРГУУЛХА АРГА БИИ

...ЫН ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 52 (9806) | 1962 оной мартын 2, пятница | Сэн 2 мүнгэн

1962 ОНОЙ МАРТЫН 18-да СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ҺУНГАЛТА

...НОВОЙ БРИГАДЫНХИДАЙ ...ЭЛ ДЭМЖЭЕ

...ргшэ жэлэй ноябрь һа... Новосибирскдэ болоһон ...н хүдөө ажахын хү... ...лэгшэдэй зүблөөн дээ... ...хэлхэдэа КПСС-эй ЦК-...дэхи секретарь, СССР-...истрнүүдэй Соведэй Тү... ...эшэ нүхэр Н. С. Хрущев ...ралангаа зүбөөр, аша ...тэйгээр ашаглаха, хаха... ...газарай гектар бүри... ...ургаса абахын тү... ...эхые уряалһан байна. ...лон тушаа КПСС-эй ...нэд дээрэ, хүдөө ажа... ...ммэрилэгшэдэй нюта... болоһон бусад суглаа... ...рэ хэлэгдээ һэн. Яаха... асуудал иимэ шангаар ...аб гэхэдэ, ороноймнай ...ахыда, тусхайлбал, тарялангай ажалда ...лэй ногоо тариха гу... ...римталагдажа, нилээд ...рые шэмэ багатай но... ...оһон паар эзэлээд бай... ...у. Энэ ушарта абтаһан ...аряае бүхы хахалаг... газарай гектар бүридэ ...а оройдоол нэгэ ха... ...бан центнер хүртэжэ ...а юм. Тиимэһээ паар ..., олон жэлэй ногоо та... ...римһаа гаража, про... ургамалнуудые тарил... ...римда түргөөр орохо ...оноймнай хүдөө ажа... ...рамэрилэгшэдэй мү... шухала зорилгонуу... болоно. Энэмнай шэ... ...лдүүрилһэнһээ өөрэ... ...удха шанартай байна. ...республикада олон ...бо тариха гурим үн... ...йшье һаа, тэрэнэй ...газараа хооһон паар ...жэлэй туршада миин ..., газарайнгаа мууда... ...аруулхамнай» гэжэ ...лээр хаяжархидаг бү... ...бадалай гарадаг бай... ...элитэ. Теэд мүнөө ...н доторoo эдеэ хоолой ...лбэг дэлбэг болгохо, ...м мандуулха гэжэ ...байхадаа иимэ байда... ...жэ болохогүй.

...эр манай газетэдэ ...бэрэй «Эрдэм» совхо... ...лл Семеновой хүтэл... ...ажахын тоосоондо тракторно-таряан ажа... ...дын механизаторнуу... ...ег толилогдоһон байна. Механизаторнууд орооһо ...бобово ургамалнуудые ...зорилготойгоор ажа... ...тоосондо ороһон тусхай ...эмхидхэгдэһэн байна. ...эдэнэр нёдондо гек... ...һөө 11 центнер урга... ...жа, хамтадаа 11 мян... центнер таряа аба... ...бал, энэ жэлдэ тэрэ ...гектарай 14 центнер ..., али бүхыдөө 23 мянга ...центнер орооһо хуряаха ...идээ. Энэнь нёдондо... хоёр дахин ехэ боло... ...огоор хэлэбэл, бүхы ...дааг газарай гектар бүриһөө нёдондо табан центнер орооһо абаһан байбал, байгша ондо тэрэнь арбан центнер хүрэхэ юм.

Ямар аргаар энээниие туйлаха гэжэ шиидээб? Нэн түрүүн тэдэнэр паар болохо газараа 500 гектараар хороожо, орондонь шэниисэ эды шэнээн ехээр тариха гэжэ хараалба. Мүн овёсой тарилга хороогдожо, ургаса, шэмэ ехэтэй горох, тэжээлэй бобы, ячмень ургуулагдахань. Агротехникын хэмжээ-ябуулгануудые оролдосотойгоор бэелүүлжэ, шииг нойто барижа, һайн сортын үрэһэ гектарай 2,2—2,4 центнер тарижа, гектар бүриһөө баян ургаса абаха хүсэлтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ намарай паар огто хахалаагүй байбал, энэ жэлдэ тэрэнээ мянган гектарта хүргэхэ зорилготой. Тиихэдээ бригадын гэшүүд салин хүлһэеэ хуряаһан ургасынгаа хэмжээгээр абаха болоно.

Хүсэ, зөөри багаар гаргашалжа, һайн шанартай продукци ехээр абахын тула колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин һалбари бүхэндэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ, тусхай шэглэлтэй оньһожоруулагдаһан бригадануудые хаа хаанагүй эмхидхэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой тээсгэн болоһон хоёрдохи пленум шиидхэһэн байна. Илангаяа хабарай тарилгын халуун хаһын эхилхын урда тээ газар тарялангай ажалда тиимэ бригадануудые эмхидхэжэ дүүргэхэ эрилтэ табигдана. Ушар иимэһээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи партийна организацинууд түгэнынхидэй уряа бэшэгтэй бүхы механизаторнуудаа танилсуулжа, ажахын тоосоондо ороһон тракторно-таряан ажалай бригадануудые бүридхэжэ дүүргээд, газараа зүбөөр хубаарилжа, ургасыень дээшэлүүлжэ, нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ орооһо таряа хуряажа абаха гэһэн социалис мүрысөөндэ механизатор бүхэниие хабаадуулха үүргэтэй.

Саашадаа хахалагдадаг газарай гектар бүриһөө улам ехэ ургаса абадаг болохын тула пропашной севообородууудые шадаал һаа түргөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Энэ ямар удхатайб гэхэдэ, паар гэжэ газараа жэл соо хооһоор хэбтүүлхэеэ болижо, газарай хүрьһэ һайжаруулдаг горох, тэжээлэй бобы мэтын ургамалнуудые ехээр тарилсаха болоно. Энэ жэлдэ ажахы бүхэн гүрэнһөө горохын, тэжээлэй бобын үрэһэн абаха аргатай. Тэрэ үрэһээ һайн, таараха газарта тарижа, хойноһоонь оролдосотойгоор харууһалжа, саг соонь хуряажа абабал, эдэ ургамалнуудай нилээд ехэ үрэһэн суглуулагдаха гээшэ. Горохын тэжээлэй бобын үрэһэтэй болоол һаа, паар хэрэглэхэеэ болижо, намарай эртын паар хахалдаг боложо, эдлүүриингээ газар аша үрэ ехэтэйгээр ашаглаха зорилго дүүргэгдэхэ бшуу.

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВ нүхэр В. УЛЬБРИХТТАЙ уулзаба

Германиин социалистическэ нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, Германиин Демократическа Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр В. Ульбрихт Москвада ерэжэ, февралиин 26—28-да эндэ байгаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев СЕПГ-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр В. Ульбрихттай февралиин 26 болон 27-до уулзаа. Германитай эбэй договор баталха, тэрэнэй үндэһөөр Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулха асуудалаар, тэрэшэлэн хоёр гүрэндэ хамаатай уласхоорондын бусад асуудалнуудаар уулзалгын үедэ һанамжануудаа хүсэд һайнаар тэдэнэр мэдэлсээ. Советскэ Союзай болон Германиин Демократическа Республикын хоорондо аха дүүгэй нягта харилсаа саашадань хүгжөөхэ асуудал, тусхайлбал, хоёр оронoй хоорондо экономическа харилсаа үргэдхэхэ, научно-техническэ соёл культурын холбоо барисаа хүгжөөхэ асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Германитай эбээ гуримшуулга хэхэ асуудалнуудаар, уласхоорондын бусад шухала асуудалнуудаар, хоёр оронoй хоорондохи харилсаанай асуудалнуудаар Советскэ Союзай, Германиин Демократическа Республикын тон адли хараа бодол баримталдаг байһые һанамжануудаа мэдэлсэлгэ харуулжа үгөө. СССР ГДР хоёрой хоорондо 1962 ондо эд бараа улам ехээр андалдан абалсаха хэмжээн тухай, ГДР-тэ Советскэ Союзай эд бараа нэмэжэ, зээлеэр үгэхэ тухай үгэеэ ойлголсоо.

Уулзалганууд болон хөөрэлдөөнүүд хани халуун, хүсэдөөр үгэеэ ойлголсолгын, зүбшэн хэлсэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар нэгэ һаналтай байлгын оршон байдалда үнгэрөө.

Советскэ талаһаа КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Ф. Р. Козлов, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгин, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд М. Г. Первухин, Германиин Демократическа Республикын талаһаа СЕПГ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ Б. Лейшнер, ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо О. Винцер, ГДР-һээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Р. Деллинг гэгшэд хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев сайлалга хэжэ, СЕПГ-гэй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ульбрихтые хүндэлөө.

В. Ульбрихт, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд, тэрэшэлэн СССР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд М. Г. Первухин Берлин орохоёо февралиин 28-да мордоо.

Змиевско-Комсомольско болон Южно-Уральска түлишөөр хүдэлдэг электростанцинуудые барилгада хабаадаһан бүхы хүнүүдтэ— барилгашадта, хабсаргагшадта, проект зохёогшодто, энергетигүүдтэ, промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

200 мянган киловатт хүсэтэй электростанцинуудые ашаглалгада үгэжэ, ехэ амжалта туйлаһантайтнай дашарамдуулан, таанадые Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет амаршална.

Совет арадай бэелүүлжэ байһан таһалгаряагүй техническэ дэбжэлтые эли тодоор харуулжа үгэһэн дээрэһээ танай ажалай илалта тусгаар һайшаалтай байна. Хабсаргагдадаг түмэр бетон, түхеэрэлгэнүүдэй томо блогуудые хэрэглэн, индустриальна аргаар электростанцинууд бодхогдоно. Орон доторхи эгээн лэ ехэ хүсэтэй мүнөө үеын котелнүүд, турбинанууд, генераторнууд эндэ анха түрүүн хэрэглэгдээ. Тэдэнэй технико-экономическа үрэ дүнгүүд проектээр хараалагдаһандаа богонихон болзор соо хүргэгдөө. Киловатт бүридэ абажа үзэбэл, барилгын гаргашые хоёр үлүүтэй дахин химдаруулха шухала зорилго шиидхэгдээ.

Партиин түүхэтэ XXII съездын хараалһанай ёһоор Советскэ Союзые электрын элшэ хүсөөр хангаха программые бэелүүлхэ талаар саашанхи хүдэлмэридөө шэнэ зохёон байгуулхы амжалта туйлахыетнай КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет таанадта хүсэнэ.

КПСС-эй Центральна Комитет **СССР-эй Министрнүүдэй Совет**

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат Юлия Ивановна Лютаева Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хүдэлмэришэн болон алба хаагшадтай һаяхан уулзаба. Зураг дээрэ: совхозой агроном нүхэр Лакеёнок Ю. И. Лютаевае (зүүн гарһаа) амаршалжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

АРАДАЙ ЗАХЯА

Мухаршэбэрэй Культурын байшан соо энэ үдэр хүн зон дүүрэн сугларанхай, хүл табиха зайгүй гэхээр. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Р. Филиппов, туршалгын-жэшээтэ ажахы болохо Заганай колхозой агроном Ю. И. Лютаева гэгшэдтэй уулзахаяа эдэнэр эндэ сугларaa бшуу.

КПСС-эй райкомой секретарь Ц. О. Цыбиков һунгалтын урда тээхи һунгагшадай суглаае нээгээд, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведтэ һунгаха һунгуулиин Улан-Удын хүдөөгэй 396-дахи округһоо кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн В. Р. Филипповэй этигэмжэтэ нюур, аймагай АТХ-гэй механик нүхэр Титаровта үгэ үгэбэ.

Этигэмжэтэ нюур Титаров В. Р. Филипповэй ажабайдалай намтарые һунгагшадта хөөрэжэ үгөөд, партиин, совет арадай эрхим хүбүүн Василий Родионович Филипповэй түлөө нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхыень һунгагшадые уряалаа. Удаань «Забайкалец» колхозой ветеринарна врач Р. Карпиеня трибунада гаража иигэжэ хэлэбэ:

—Би Василий Родионовичые аяар 1939 онһоо, үшөө зооветинститутда студент байхаһаань хойшо һайн мэдэхэб. Нүхэр Филиппов хаанашье, ямаршье ажалда ажаллахадаа хүшэр хүндэ бэрхэшээлһээ тунхарижа байгаагүй, олониитые эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ ехэ дүй дүршэлтэй юм. Мүн хүн зондо энэрхы сэдьхэлтэйгээр хандадаг. Нүхэр Василий Родионович республикын хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ гамнангүйгөөр үгөө, мүнөөшье үгэжэ ябаһаар. Тэрэнэй үүсхэлээр хаа хаанагүй ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Ажалаа энэ шэнэ, түрүү аргаар эмхидхэлгын аша үрые бидэ, һунгагшад, һайн мэдэбэбди. Ушар иимэһээ нүхэр Филиппов манай этигэл найдабариие харюулжа шадаха эгээл эрхим хүбүүдэймнай нэгэн. Мартын 18-да — һунгалтын үдэр булта нэгэ шэнгеэр партиин, совет арадай эрхим хүбүүн Василий Родионович Филипповэй түлөө дуугаа үгэхыетнай та бүгэдые уряалха байнаб. Гэхэтэй хамта кандидадта иигэжэ захиха байнабди. Аймагаймнай колхоз, совхозуудай ажахыда машина, техникэ үшөөл дуталдана. Ойрын сагта трактор, машина худалдажа абаха хэрэгтэмнай туһалыт.

СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Бичурын һунгуулиин округһоо дэбжүүлэгдэһэн Заганай колхозой агроном Юлия Ивановна Лютаевагай этигэмжэтэ нюур, «Коммунизм» колхозой главна инженер А. Туранин трибунада гарана.

Нүхэр Лютаева гушаад жэлэй туршада хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. КПСС-эй ЦК-гэй 1947 оной февралиин Пленумэй уряалаар аяар Курска областьһоо манай аймагта ерэжэ ажаллаа. Тэрэнэй үүсхэлээр, баян дүй дүршэлэй ашаар Заганай колхоз элитнэ сортын үрэһэ ургуулжа, жэл бүри гүрэндэ энэ сортын ехэ орооһо таряа худалдана. Нүхэр Лютаева гансал өөрынгөө мэргэжэл хараад ябадаггүй, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Совет арадай үнэн сэхэ басаган, РСФСР-эй, БурАССР-эй габьяата агроном Юлия Ивановнагай түлөө һунгалтын үдэр дуугаа үгэхыень бүхы һунгагшадые уряалнаб, — гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Суглаанда үгэ хэлэһэн Заганай колхозой ахалагша хонишон К. Родионов, Суулгын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ В. Фокин, «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Ц. Семенов, аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын директор К. Именохоев, Социалис Ажалай Герой, «Эрдэм» совхозой ахалагша хонишон Б. Доржиева, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ К. Калашников гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн партиин обкомой нэгэдэхи секретарь В. Р. Филиппов, Заганай колхозой агроном Ю. И. Лютаевагай түлөө һунгалтын үдэр дуугаа нэгэн һаналтайгаар үгэхэбди гэжэ үргэн ниитэ һунгагшадай зүгһөө мэдүүлбэ.

Удаань олон зоной нэрьемэ альга ташалган доро арадай кандидадууд В. Р. Филиппов, Ю. И. Лютаева гэгшэд дээдын орган — СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар тэдэниие дэбжүүлһэнэйнь түлөө баяр хүргөөд, танай этигэл найдабари дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ гамнангүй үгэхэбди гэжэ хэлэбэд.

Манай корр.

Баяр баясхалангай оршон байдалда

Һунгуулиин Улан-Удын хүдөөгэй 396-дахи округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Василий Родионович Филипповтэй уулзалга Гусиноозерскдо болобо.

Этигэмжэтэ нюур нүхэр Ступко, Гусиноозерск городой дунда һургуулиин директор И. Новолодский, һунгагшад нүхэд Курдюков, Додонов, Кучинская, Звягин гэгшэд хэлэжэ, арадай һайндэр—мартын 18-да нэгэн һаналтайгаар партиин үнэн сэхэ хүбүүн В. Р. Филипповэй түлөө дуугаа үгэхые уряалбад.

Һунгагшадай захяа, дурадхалаа хэлэһэн хойно нүхэр В. Р. Филиппов үгэ хэлэжэ, иимэ үндэр найдабари үзүүлһэнэйнь түлөө бүхы һунгагшадта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө. Тэрэшэлэн нүхэр Филиппов республикын промышленностиин улам саашадаа хүгжэжэ, бүтээн гаргадаг продукциишье жэлһээ жэлдэ ехэ болоһониие һонирхолтой жэшээ баримтанууд дээрэ харуулба. Хүдөө ажахын хүгжэлтэ тухай тогтоходоо, газараа зүбөөр ашаглаха, ажалай түлөөһые имагтал абаһан продуктынь хэмжээгээр түлэхэ, колхоз, совхозуудай бүхы һалбаринуудта ажахын тоосоо бүримүһэн нэбтэрүүлхэ гээшэ ямар ехэ удха шанартайб гэжэ онсолон тэмдэглээ. Үгынгөө түгэсхэлдэ та бүгэдэ һунгагшадай этигэл найдабариие харюулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдохоб гэжэ мэдүүлбэ.

Иимэ уулзалганууд Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клубта болоо.

Р. Балданов, манай корр.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ СУГЛААН БОЛОБО

Бурядай республикын журналистнуудай союз хадаа творческо холбоонуудай эгээн залуунь юм. Эндэ һаяхан журналистнуудай суглаан боложо, правлениин ажал-ябуулга тухай тоосоо зүбшэн хэлсэбэ. Тус союзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Стегачев** элидхэл хээ. Тоосоото үе соо журналистнуудай союзай ябуулһан хүдэлмэри тухай газетын хүдэлмэрилэгшэдэй оюун шадабарнин улам ургажа байһан тухай элидхэлшэ тоготобо.

Тоосоото элидхэл тушаа олон хүн үгэ хэлээ. ПВЗ-гэй «Локомотив» газетын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Мельникова** правлениин, тэрэнэй гэшүүдэй хүдэлмэриие шүүмжэлбэ. Городой, хүдөөгэйшье газетын хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл шадабариинь дээшэлүүлхэ хэрэгтэ, туһалха аргатай аад, правлениин зүгһөө тиигэдэггүй байна.

Сэлэнгын аймагай газетын редакторай орлогшо нүхэр **Бадмажапов,** Хориин газетын редактор нүхэр **Лубсанова** болон бусад журналистнуудай союзай хүдэлмэри шэнэдхэн һайжаруулха тухай, хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй аймагуудтахи һургуулиин хүдэлмэри һэргээхэ тухай хэлэбэл.

Аймагай газетэнүүдые уншажа, шэнжэлхэ тухай Баргажанай аймагай газетын редакторай орлогшо нүхэр **Цыбиков** тэмдэглэбэ. Аймагай газетэнүүдые һайса шэнжэлһэнэй һүүлээр гүн гүнзэгы удхатай, газетын редакцинуудта туһалхаар шэнжэлэлнүүдые бэшэдэг болобол һайн. Мүн журналистнуудай союзай секцинүүдэй хүдэлмэриие шэнэдхэн һэргээбэл, газетын хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһатай байха һэн.

Бурядай уран зохёолшодой союзай түрүүлэгшэ нүхэр **Балдано,** БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радио, телевидениин комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Болдогоев,** «Бурядай залуушуул» газетын редакторай орлогшо нүхэр **Бильдушкинов** болон бусад журналистнуудай союзай хүдэлмэри тушаа хэлэбэ.

Һүүлээрнь КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Д. Д. Лубсанов** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

* * *

Эсэстэнь Бурядай журналистнуудай союзай правлени 23 хүнһөө һунгагдаа. Түрүүлэгшээрнь нүхэр **И. М. Стегачев** һунгагдаба.

...АССР-эй Верховно ...Президиумэй Указ

...И. А. Спирюховые, ...Горшманиие Бурядай ...й Верховно Соведэй ...диумэй Хүндэлэлэй ...ээр шагнаха тухай

...ршэбэрэй аймагта хү... ...ахын эрдэм шудалха ... университедые эмхид..., тэрэнэй хүдэлмэридэ ...йгээр хабаадаһанайнь Бурядай АССР-эй Вер... Соведэй Президиумэй ... грамотаар шагна...

...рюхов Иван Андрее... — арадай университе... ...тор, профессор.

...ман Павел Исаеви... Бурядай хүдөө ажахын ...й партийна комите... ...етарь.

...ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...рүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

...ай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ...ретарь Ч. ДОРЖИЕВ.

...-, Соведүүдэй байшан. ...ой мартын 1.

ЭДЭНЭРҺЭЭ ЖЭШЭЭ АБАГТЫ

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ

Закаменай, Баунтын, Кабанскын аймагууд гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргээ

КПСС-эй ЦК болохоёо байгаа Пленумые, мүн СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсон, республикымнай хүдөөгэй ажалшад эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна.

Жэлэй эхинһээ хойшо нэгэшье үдэр хоног гээнгүй, оролдосотойгоор хүдэлһэн аймаг, колхоз, совхозууднай гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Эдэ түрүүшүүлэй тоодо ЗАКАМЕНАЙ АЙМАГАЙХИДЫЕ эхилэн нэрлэмээр. Эндэ колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха 1962 онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь холо урид, 156 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада 2233 центнерээр гэхэ гү, али 2,1 дахин ехэ мяха худалдаа.

Тэрэшэлэн БАУНТЫН АЙМАГ нёдондоной энэ үеынхиһөө 471 центнерээр ехэ мяха худалдаа гэхэ гү, али кварталайнгаа түсэб 149 процент дүүргэнхэй. КАБАНСКЫН АЙМАГАЙ колхоз, совхозууд мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб баһал 102 процент дүүргээд, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 1916 центнерээр ехэ мяха худалдаһан байха юм.

* * *

Ярууны аймагай ИСИНГЫН СОВХОЗ байгша оной үнгэрһэн январь, февраль һарада хамта 656 центнер мяха худалдажа, түсэбөө 187 процент. Хориин аймагай ЧЕСАНЫН СОВХОЗ бүхыдөө 869 центнер мяха худалдаад, түсэбөө 189 процент дүүргэжэ шадаа. Мүн БИЧУРЫН СОВХОЗ богонихон болзор соо 1231 центнер эрхим шанартай мяха Эхэ орондоо үгэжэ, кварталай түсэбые холо уридшалан, 176 процент дүүргээ. Баргажанай, Кабанскын, Байгалай совхозуудшье һайнаар ажаллажа, гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Зэдын аймагай «Октябрьский» совхоз баһал түсэбөө 104 процент дүүргэжэ, хамта 887 центнер мяха худалданхай.

* * *

Ажалшадһаа адууһа мал олоор худалдажа абаад, Эхэ орондоо мяха ехээр үгэхын түлөө Баргажанай, Зэдын, Закаменай, Баунтын, Кяхтын аймагууд эмхидхэлэй хүдэлмэри һайса ябуулаа.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Арадай УНИВЕРСИТЕДЭЙ аша ту

Мүнөөдэр хоёр жэлэй һуралсал дүүрэбэ. Тэрээндэ энэ хуудаһан зорюулагда

1960 оной март һарада хүдөө ажахын арадай университет Мухаршэбэрэй аймагта нээгдээ һэн. Хоёр жэлэй программатай университедтэ һурагшадай урда ямар зорилго табигдаһан байгааб гэхэдэ, хүдөө ажахын эрдэм ухаанай туйлалта, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалжа, ажахыдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, мал, таряан ажалаа научна гуримаар эрхилжэ, бүри ехэ һү, мяха, үндэгэ, ороохо, таряа болон бусад продуктнуудые абадаг болохо гэһэн зорилго табигдаһан юм. Энэ зорилгоёо университедтэ һурагшад бэелүүлжэ шадаа. Мал, таряан ажалай, механизаци, экономико шудалалгын дүрбэн факультедтэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, отделени, бригаданuудые даагшад, малшад, механизаторнууд хамта 136 хүн һуража, хараалагдаһан программаа дүүргэжэ, тусхай үнэмшэлгэ абаба. Университедтэ һурагшад һуралсалайнгаа үедэ үзэжэ гараһан али нэгэн темээрээ курсовой хүдэлмэри бэшэжэ, факультедтээ зүбшэдэг байгаа. Тэдэнэйнь зариманиинь ном боложо хэблэгдээ.

Ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эрхилхэ, түрүү дүй дүршэл олониитын дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ арадай университедэй хэр туһатай байһан тухайгаа хөөрэһэн статьянуудые доро толилнобди.

Мүнөөдэр һуралсалай һүүлшын хэшээл үнгэргэгдэбэ.

Тус университедэй һуури дээрэ олониитын хүсөөр хүдөө ажахын эрдэм ухаа шэнжэлхэ институт хүдэлжэ эхилхээр хараалагдана.

ЕХЭ ТУҺАТАЙ БАЙБА

Манай Мухаршэбэрэй аймагта хүдөө ажахын эрдэм дэлгэрүүлхэ арадай университет нээгдэһээр хоёр жэл болобо. Энэмнай механизаци, экономико, газар таряалан ба мал ажалда хабаатай эрдэм шудалха 4 факультедтэй юм. Эндэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна, советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, малшад, механизаторнууд, кукурузашад болон отделени, бригаданuудые даагшад хамтадаа 150 гаран хүн һуража, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Һарадаа хоёр удаа 6—6 часай хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг. Бурядай хүдөө ажахын институдай багшанарһаа гадна, дүршэл, мэргэжэл ехэтэй хүтэлбэрилэгшэд лекцинүүдые уншадаг. Теоретическэ лекцинүүдые шагнаад, түрүү фермэ, отарануудта ошожо, баян дүй дүршэлтэйнь танилсагдана. Һаяхан ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, механизаторнууд, һаалишад «Победа» колхоздо ошожо, электрын хүсөөр үнеэ һааха «ёлочка» түхеэрэлгэ хэрэглэхэдэ али тухай аша үрэтэй, бүтээсэ ехэтэй байһангайнь танилсаа. Мүнөө манай хоёр фермэдэ иимэ түхеэрэлгэ тодхогдоод, ашаглагдажа эхилһээр һараһаа дээшэ болобо. Мүн университедтэ һурагшад институдай багшанарай хүтэлбэри доро ямар нэгэн асуудалаар курсовой хүдэлмэри бэшэдэг. Тэрэнээ факультедтээ зүбшэлжэ үзэдэг. Ажахы бүхэндэ үргэнөөр нэбтэрүүлдэг байнабди. Университедтэ һурагшадай түрүү дүй дүршэл согсолжо, Бурядай номой хэблэл үнгэрэгшэ жэлдэ тусхай суглуулбари гаргаа. Энээн дээрэһээ харахада, хүдөө ажахын эрдэм мэргэжэл дэлгэрүүлхэ арадай университет ажал хүдэлмэреэ эрдэм ухаанай заабариин үндэһөөр, түрүү дүй дүршэлдэ түшэглэн эрхилхэ хэрэгтэмнай ямар ехэ аша туһа хүргэжэ байһаниинь элирнэ.

Шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ хэрэгтэ туршалгын-жэшээтэ ажахынууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ еһотой. Тиимэ ажахынууд хүдэлмэриин эрхим арга дүршэлэй ёһотойл түшэг тулгуури болохо, тэдэнэй жэшээ дээрэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бүхы малшад механизаторнуудые һургаха байһаниинь элитэ.

> ***„Түрүү дүй дүршэлые шэнжэлэн шудалха гээшэ һайн дуранай хэрэг бэшэ. Хэрбээ шинии үрэ дүн туршалгын ажахыһаа бага байгаа һаань, тэрэнэй дүй дүршэл шэнжэлэн үзэ, тэндэ ошожо хара, тиимээр хүдэлжэ һура. Шэнэ түрүү юумэндэ һураха дурагүй һаа, ээлжэ байһан һууряа сүлөөлхэ, холодоходо болохо!“***
>
> **Н. С. ХРУЩЕВ.**

Манай Заганай колхоз үнгэрэгшэ жэлэй май һарада туршалгын-жэшээтэ ажахы болоһон юм. Харюусалгатай, хүндэтэй энэ нэрэ зэргэдэ хүрэхэ, хүршэ һууһан колхоз, совхозуудтаа жэшээ харуулхань дамжаггүй. Зүгөөр мүнөөдөө үшөөл тиимэ боложо шадаадүй байгдана. Хүдөө ажахын гол продуктнууд болохо һү, мяха, ноохо, ороохо таряа абаха, гүрэндэ худалдаха жэлэймнай түсэб дүүргэгдээгүй. Гэхэ зуура КПСС-эй ЦК-гэй январиин Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэри бэелүүлхын тула колхозоймнай бухы ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ оролдолго гаргаа. Мүн бии байгаа арга боломжоёо, нөөсэнүүдээ элирүүлжэ хэрэглэхэ, ажал хүдэлмэреэ аша үрэтэйгөөр эмхидхэхэ хэрэгтэмнай арадай университет ехэ туһа хүргөө.

Урдань манай колхоз жэжэхэн 5 бригадатай, олон хүнэй хүтэлбэрилхы түшаалда хүдэлдэг байхадань ажалай эмхидхэл һула, хүдэлмэриин бүтээсэ бага, продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ байдаг һэн. Университедэй советэй туһаламжаар 5 бригадаяа оньһожоруулагдаһан хоёр комплексно бригада болгожо томодхообди. Тиигэһэнэй ашаар мал ажал таряан ажал хоёрнай нэгэ шэглэлтэй, нэгэ хүнэй хүтэлбэри доро эрхилэгдэдэг болоод, ажал урагшатай, гаргашанье бага болоо, продукциин үнэ сэншье нилээд химдараа. Мүн таряа хураалгада комбайнуудые бүлэг бүлэгөөрнь ябуулха, үбһэеэ шарга дээрэ һүрилхэ гэхэ мэтын шэнэ, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Мүн хонин ажал ба бусад 9 һалбарида ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдээ.

Сибириин хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөнэй һүүлээр таряалангай 100 га бүриһөө 75 центнер, эдлүүриин бусад газарай 100 гектар бүриһөө 16 центнер мяха абадаг болохын тула газар таряалангай талмайе зүбөөр хубаарилжа, ургаса багатай овёсой тарилга нилээд хорооожо, оронь кукуруза, сахарай свёкло, тэжээлэй бобы, ячмень, горох гэхэ мэтэ шэмэ ехэтэй ургамалнуудые тарихабди.

Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэл 700 гектарта кукуруза тариһан һаа, мүнөө 800 гектарта таригдаха, 250 гектарта горох таригдаха. Сэбэрнаар хахалалга таряалангай талмайн 32 процентһээ 15 процент хүрэтэр хороогдоо.

Колхозниигууднай һаяхан юһэн жэлэй түсэб батална. Кукуруза, сахарай свёкло, тэжээлэй бобы бүри ехээр тарижа, ойрын жэлнүүдтэ 82—85 мянган единицэ нэмэлтэ тэжээл абахабди. Тиимэһээ таряалангай 100 га бүриһөө 75 центнер, бусад газарһаа 16 центнер мяха абаха түсэбөө 1968 ондо дүүрэн бэелүүлжэ шадахабди.

Бухы үнеэднай «ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгээр, электрын хүсөөр һаагдаха. Мүнөө зуу үлүүтэй үнеэд энэ аргаар һаагдана.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ бухы трактор, тарилгын зэр зэмсэгүүдээ заһабарилжа дүүргэхэ, гүрэндөө һү, мяха, үндэгэ худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнабди.

Г. КОНЕВ,
колхозой түрүүлэгшэ.

ТҮРҮҮ АРГАДА ТҮШЭГЛЭН

Мал ажал хүгжөөлгын талаар эрдэм ухаанай амжаһан туйлалта, түрүү дүй дүршэл совхоздомнай хэр үргэн далайсатайгаар нэбтэрүүлэгдэнэб, ямар аша үрэ асарнаб гэһэн асуудалда тогтохомни.

Ниитын малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, аша шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һая болотор мүртэй анхарал табигдадаггүй байгаа. Харин мүнөө бүхы үнеэд, хонид, гахайнууд иимэ аргаар үрэжүүлэгдэдэг болоо. Эхэ хонидой түргэн ототой болохын, эхирлэхынь тула, һая түрэһэн гүүнэй шуһаар таригдана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ Ч. Дармаевай отараһаа 224 эхэ хонидые шэлэжэ илгаад гүүнэй шуһаар тариһамнай, 250 хурьган абтаһан, тэрэ тоодо 15 хонин эхирлэһэн, 5 хонин 4—4 хурьга гаргаһан юм. Эхирлэһэн, дүрбэлжэлһэн түл бэшэнһээ дутахагүй, өөдэргэн һайн байгаа. Тэдэнэй нэгэнье толгойнь гарзалаагүй. Г. Машуевай отарын 173 эхэ хонидһоо 223 хурьган, тэрэ тоодо 45 эхир, нэгэ хониһоо 4 хурьган мүн лэ гээлгэ хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдээ. Гүүнэй шуһаар хусануудые тарихада, ототой хонидые бэдирхэдээ абьяастай, эмээхэй болодог.

Иимэ шэнэ түрүү аргые ажахыдаа хэрэглэһэнэй ашаар хонин һүрэгэймнай тоо толгой түргэн нэмэнэ. Хэрбээ 1953 ондо минил 2800 хонитой байһан аад, тэдэмнай мүнөө 30 мянга гаран болоо гэхэ гү, али аяар 11 дахин олошороо. Энэ жэлэй түрүүшын кварталда 100 хониһоо 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха зорилготойгоор үнгэрэгшэ жэлэй август, сентябрь һаранuудта хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлээ һэмди. Мүнөө түл абалга түлэг дундаа ябажа байна. 19 мянган хурьга абаха түсэбөө лаб дүүргэхэбди. Һүүлэй мэдээгээр совхознай арба мянга үлүүтэй хурьга абаад байна.

Үнгэрэгшэ жэл республика соогоо түрүүлэн эрэ малые дутуугаар заһаха арга манайда хэрэглэгдээ һэн. Энээниие 1-дэхи отделениин ветеринарна техник А. Усов, хүдөө ажахын институдай доцент А. Косых гэгшын хүтэлбэри доро хээ. Тиигэжэ 373 тугал, 3200-гаад хурьган дутуугаар шэмхэгдэһэн юм. Шэнэ, түрүү онол аргын ажахыда али тухай ехэ ашаг үрэтэй байһан тушаа газетэ, журналда оло дахин бэшэгдэһэн байха.

Үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдууһаа һургаал абажа, мүнөө отаранuудаа 4—5 мянган толгой хонитой, оньһожоруулагдаһан, ажахын тоосоондо ороһон бригада болгообди. Мүн ажахын бусад һалбаринууд ажахын тоосоондо орожо байна.

Арадай университедтэ һуража эхилһэнһээ хойшо эдэ түрүү дүй дүршэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые ажалдаа үргэнөөр нэбтэрүүлдэг болообди.

1962 ондо гүрэндөө 8500 центнер мяха, 22 мянган центнер һү, 1000 центнер ноохо, 80 мянган үндэгэ худалдаха, эбэртэ бодо малайнгаа тооё 5400, хонидоо—37 мянга болгохо, 2300 гахайтай болохоор түсэблэнхэйбди. Абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тула совхозой хүдэлмэришэд шармайн оролдоно.

А. ТУГАРИНОВ,
«Эрдэм» совхозой главна зоотехник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Ульяна Матвеева (зүүн гарһаа) Галина Гуслякова хоёр һаалгадаа бэлдэ**
Б. ЖАМБАЛОВАЙ

„Ёлочка“ ээеэ оло

— «Ёлочкоор» һонирхоо һаа, Заганай колхозой 2-дохи фермэдэ ошогты. Энэ эргые аймаг соогоо түрүүлэн ажалдаа нэбтэрүүлхэ хэрэг үүсхэгшэдэй нэгэн—һаалишан Ульяна Матвеева тэндэ ажалладаг юм. Аймагаймнай гурбан һаалишан В. Теслева, З. Сажина, У. Матвеева гэгшэд «ёлочка» түхэлэй электрын аргаар үнеэ һаалгые фермэдээ хайшан гэжэ нэбтэрүүлһэн тухайдаа КПСС-эй обкомой бюродо һаяхан тоосоо. Һаалишадай һайн һайхан ульгэр жэшээтэ үүсхэлые бюро үндэрөөр сэгнэжэ, республикын бүхы фермэнүүдтэ нэбтэрүүлхээр дурадхаа юм,— гээд партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Цырен Очирович Цыбиков манай асуудалда харюусаад, саашань иигэжэ нэмэбэ. — Мүнөө 7 фермэдэ энэ аргаар 700 гаран үнеэд һаагдана. Ойрын үдэрнүүдтэ эдэ түхеэрэлгэнүүдэй тоо 26-да хүрэжэ, ажахынуудай бүхы үнеэд электрын хүсөөр һаагдадаг болохо. Тиигэжэ һаалишадай бар хүсэнэй хүдэлмэри сүм оньһожоруулагдажа, хүдэлмэриин 7 часай үдэртэ орохо. Мүн үнеэдээ уянгүй байлгаха хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Урдань колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һаалишан дуталдана гэһэн шалтаг бариад, үнеэдэйнгээ тооё олошоруулхаһаа шархаадаг, ехэ һү абадаггүй байһан гээшэ. Электрын хүсөөр үнеэдые һаадаг болоходоо тэдэнэйнгээ тооё хэдэ дахин олошоруулха аргатай болономди. Мүнөө аймаг 7 мянга тухай үнеэтэй һаа, тэдэнэйнгээ тооё 2 дахин олошоруулхаар хараалжа эхилхэнь. Мүн ажалай гаргаша химдаржа, центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн хэдэ дахин бага болохо бшуу. Мүн һаалишадай салин хүлһэншье урууга орохогүй, бүри дээшэлхэ. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой һаалишан В. Теслева гараар һаадаг байхадаа һара соо дунда зэргын 60—70 түхэриг салин абадаг һаа, электрын хүсөөр 100-гаад үнеэ һаахадаа һарын 93—95 түхэриг абадаг болоо. Ажалайнь бүтээсэ 2,5 дахин дээшэлээ.

Сулхара голой эрье шадар һууриҗаһан, Заганай колхозой 2-дохи фермэдэ ерэбэбди. Ута гонзогор далай тэгэндэ электрын хүсөөр үнеэ һааха «ёлочка» түхэлэй түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Үдэшын 6 час. Һаалгын урда тээхи бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байба. «Ёлочка» түхеэрэлгые хүдэлгэдэг механизатор П. Щербаков резинэ шлангуудаа абаад, хүнды (вакуум) хоолойнуудта углаһанай удаа электромотороо хүдэлгэжэ, «ёлочкынгоо» һаадгүйгөөр хүдэлхые, хүнды хоолойн хүрөөгүйе шалгана. Энэ үедэ ахалагша һаалишан Ульянын баруун гарай туһамаршад Е. Калашникова Е. Кузнецова хоёр түхеэрэлгын хоёр талаархи кормушкануудта татамал овёсой талха хубаарилна. Ахалагша һаалишан У. Матвеева ондоо таһалга соо байһан ведронуудые асаржа, хүнды (вакуум) хоолойн резинэ шлангуудтай холбобо. Удаань «ёлочкынгоо» урдахи хоёр үүдые нээгээд, уяатай байһан үнеэдээ таб тэдэ үнеэд үүгэнэлээ дэһөөр түхеэрэлгэдэ өөһэд өөһэдынгөө б лээд, тэжээлээ амтар нэ. Уданшьегүй элек хүдэлжэ эхилбэ. — Л үнеэдэйнгээ дэлэн уга аршаад, угжануудаа дэнь угалжа һура, һаалишан Е. Кал хани нүхэртөө «ёлочка» түхеэрэлгээр доро 12 үнеэд һаагда

Шэнэ, түрүү энэ ажалдаа хайшан гэж лээбта? Бэрхэшээл гү? гэһэн асуудалдам лагша һаалишан У. М түрүүтэй, тэрэнэй ту иигэжэ харюусаба:

— Январиин 8-һаа электрын хүсөөр һа лээбди. Түрүүшын 2- тэ яһалал тухашара ди. Үнеэд түхеэрэлгэ жо үгэхэгүй, түлхижэ, байгаад оруулхаш. Х угжа углахадаа һүе үгэхэеэ болёод байга шын үдэр түхеэрэл ороод байхадань тэж жэ, машинын шуугаа хуулаабди. Тиигэһээ дадажа эхилээд, номгордог. Түрүүшы гые үдэшэ бэшэ, хар гүүр һаахада һайн б жэ ойлгообди. Мүн най һуранхай. Һаа лэмсээр өөһэдөө ерэж болоо. Таанад тугаар харана һэмнайт, у байгаад тэрээн руу Электрын хүсөөр һаа һэн түрүүшымнай ү һү һаали доошолһон шьегүй хуушанайнга ороод, мүнөө үшөө е дэг болоо. Жэшээн һарын түрүүшын хал мээрээ 4561 литр һ һаа, февралиин түр хадта 5607 литр һаа түрүүлэн электры һаагдажа һураһан цовагай үнеэд февра 35 литр һү үгэбэл, литр һаагдаа. Энэ ар һаахада урматай да шалаха-шархирхагүй хүн зуугаад үнеэ һааха ха. Теэд бидэ рээ һуража байна Уяхаяа болёо һаа амарха һэмди.

Коммунис ажалай нэрэдэ хүртэхын тү жэ байһан энэ ферм шад байгша ондо үнеэн бүриин 170 һааха уялгатай. оньһожоруулагдаагү дань 14 һаалиша һаа, мүнөө 11 Энэнь түрүүшын ал Саашадаа дүршөө байхадаа гурбан 120 үнеэ һаадаг бо

Иигэжэ Мухаршэ хоз, совхозуудта ма хи хүндэ хүдэлмэр жоруулха түрүү дү ажал үйлэдбэрилө нэбтэрүүлгэ аша дэлгэржэ эхилээ.

Б. ЖАМ

ҺУРАҺАН—ДАЛАЙ...

1938 ондо Сэлэнгын зооветеринарна техникум дүүргээд, тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө болотор зоотехнигээр ажалланаб. Һургуулида үзэһэнөө бараниинь толгой соогоо хадаглажа ябаха бэрхэтэй aаб даа. Мүн баһа эрдэм наука жэл бүри баяжажа, улам хүгжэжэ байдаг ха юм. Ажабайдал нэгэл янза түхэлдөө байдаггүй, үдэр бүри урагшаа дабшажа байдаг. Хуушанайнгаа баялигта найдаад, эрдэмэй дээжэ шудалаагүй һаа, коммунизм байгуулагшадай зэргэдэ хурдан габшагайгаар алхалха бэрхэтэй. «Һураһан далай, һураагүй —балай» гэжэ бурят арад тон зүб хэлсэдэг бшуу.

Би мүнөө Бурядай хүдөө ажахын институдай 5-дахи курсда заочноор һуранаб. Тиигэхэһээ гадна, аймагтамнай эмхидхэгдэһэн хүдөө ажахын эрдэм мэргэжэл шудалха арадай университедтэ һурадагби. Энэ университет минии ажалда, заочноор һураха хэрэгтэмни тон ехэ туһатай. Ажаллажа байгаад һураха гээшэ хүндэшэг. Теэд бидэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлэнгүй, хэзээ нэгэтэ үзэһэн юумэдээ шүтөөд ябаха болоо һаамнай, эдеэ хоолой зүйлнүүдые хэн элбэг дэлбэг болгохоб, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури хэн байгуулхаб? Шэнэ, түрүү дүй дүршэлдэ һураха, тэрэниие ажал хүдэлмэридөө нэбтэрүүлхэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гээшэ бидэнэй нангин уялга ха юм.

Арадай университедтэ манай совхозой мэргэжэлтэд, кукурузашад болон бусад хамтадаа арбаад гаран хүн һурана. Һуралсал манда юу үгэнэб гэхэдэ, нэн түрүүн мал ажал эрхилхэ хэрэгтэмни намда аргагүй ехэ туһатай байдаг. Үнеэд, хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэг һая болотор манайда тоогдодоггүй байһан юм. Мүн хонин һүрэгөө нооһонойнь үнгэ, класс бүхэнөөр илгажа отара болгохо хүдэлмэринье мүртэйгөөр эмхидхэгдэдэггүй байгаа. Имээр хонин ажал эрхилхэдэ, ямар ехэ хохидол ушардаг байһыень университедэй һуралсалһаа ойлгожо абааб. Мүнөө хонид, үнеэднай булта искусственнаар үрэжүүлэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ бухы отаранууд ажахын тоосоондо ороо. Байгша ондо совхознай 13 мянган хурьга абаха түсэбтэй. Мүнөө 3 мянга үлүүтэйнь абтаад, үхэл гарза үгы, өөдэргэн һайнууд. Ажахын тоосоондо ороһон хонишод харюусалгатай, халуун хаһын ороод байхада, урданайхи даал ажалда хайша хэрэгээр хандахаяа болёо. 13 мянган хурьга абаха түсэбнай заатагүй дүүргэгдэхэ. Читын областиин хонишодой жэшээгээр зарим отаранууд хотон соо байлгагдана. Энэ арга юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, дулаан далда байһан хонидой нооһон үдхэнөөр, утаар ургахагүй, халтад гэхэдээ дороһоо норожо нооһоёо ехээр гээдэг, элдэб үбшөөр үбдэхээ һадаг гээшэ. Хотон соо байһан хонидой нооһон түргэн ургадаг, гээгдэлэггүй, үблэхөөршье үсөөн юм. Энэ арга саашадаа бүри үргэнөөр хэрэглэгдэхэ.

Мүн эрэ малые дүтүүгаар шэмхэдэг шэнэ аргада һурагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 100 гаран тугал, мянгаад хурьган тиигэжэ заһагдаа.

Заочноор һурахадамни институдай багшанар нүхэд А. Г. Давыдов, Р. П. Пилданов болон бусад али бухы талаар туһална. Литература олохо, даабаряа дүүргэхэдэмни зүбшэл, заабари үгэдэг.

КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэреэр, партиин шэнэ Программаар зэбсэгжэһэн совхозоймнай хүдэлмэришэд 1962 ондо гүрэндөө 6700 центнер мяха, 14 мянган центнер һү, 300 мянган үндэгэ, 1000 центнер ноохо худалдаха уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын хойноһоо шармайн оронхой. 1-дэхи квартал соо гүрэндөө 50 мянган үндэгэ худалдаха түсэбөө февралиин 1-дэ дүүргээбди. Мүн 650 центнер мяха худалдаха ёһотой аад, һарын туршада 517 центнер тушаагаабди.

Мүнөө совхозой хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленум хүрэтэр гүрэндэ һү, мяха худалдаха кварталайнгаа түсэб болзороонь урид дүүргэхэ дүүрэн аргатай. Дүүргэхэшьебди.

Б. ДАМБАЕВ,
Суулгын совхозой главна зоотехник.

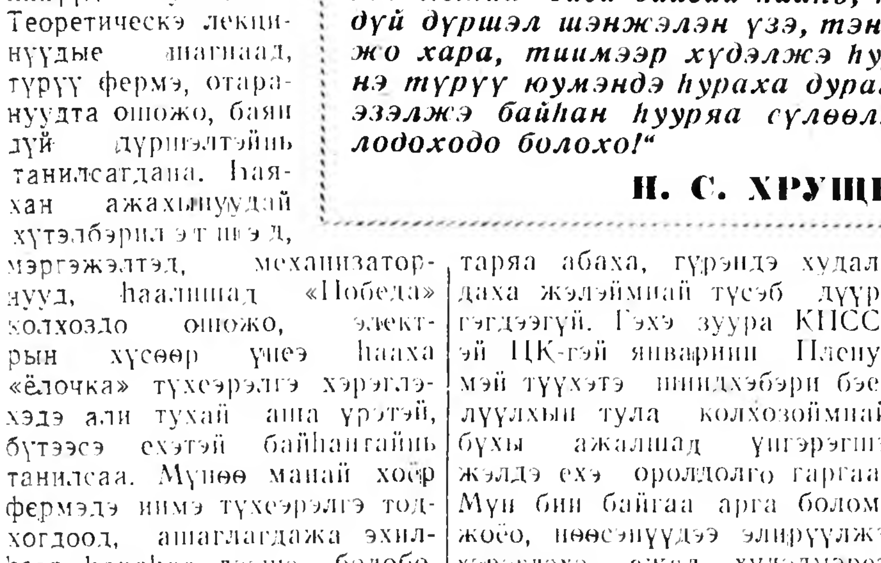

Арадай университедэй һурагшад Мария Цыбикова (зүүн таладань) Нина Батуева хоёр Суулгын совхоздо тугалшанаар хүдэлжэ байдаг. 8-дахи класс дүүргэһэнэй һүүлээр эндэ хүдэлхэдөө эдэ хоёр һайн үрэ дүн туйлаа.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

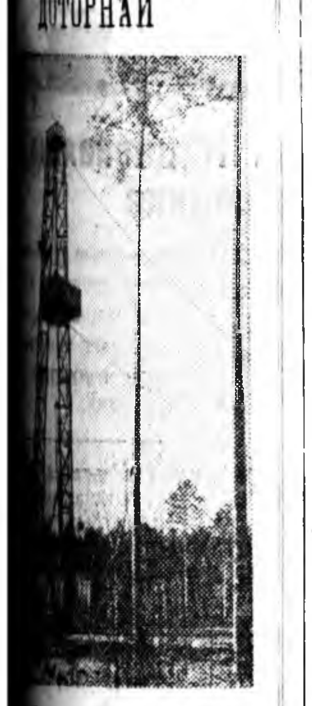

...СКЭ ОБЛАСТЬ. ...еологическа управ... ...мска нефть бэдэр... ...ийн геофизическэ ... парти хойто зүг ... тайга соогуур улам ... орожол ябадаг. Ша... ... бадарэгшэд үнгэ... ...да түсэбөө үлүүлэн ... Хабар боложо дулаа... ...гын шэнэ вышкэ... ...бодхохын тулада экс... ...хабаадагшад хэмжээ ... ...дэлмэрие И. В. ..., М. П. Сафроновой ... бригаданууд хэ... ...Зураг дээрэ: И. В. ... бодхоһон үрэмдэл...

...АСС-эй фотохронико.

...ОЙ УРГАМАЛНУУДЫЕ ...А УРГУУЛАН АБАХА ...ИНУУДАЙ ВЫСТАВКЭ

...Н. (ТАСС). Горох тари... ...дадаг, мүн кукуруза бо... ...ын плантацинуудые эл... ...машинануудай выстав... ...ой А. Д. Цюрупын нэ... ... хүдөө ажахын институт... ...до. Бобово ургамалнуу... ...ын тулада тааруулан ... тарианай сеялкэнүү... ..., сэхэ болон амяарлан ... тулада тааруулан за... ...даһан хуушанай косил..., жаткануудые, комбай... ...рим ухаалан зохёогшод ... асаржа табяа.

... хүдэлмэри үргэлжэ... ...жоруулха талаар обла... ...өөндэ хабаадаһан мян... ... механизатор түрүүшын ...тавкые хараа.

...ИДЗ САД ТАРИНА

...Н. (ТАСС). Мегринскэ ... Шваницзор, Ал... ...а йёхонуудай колхозууд ...тэ модонуудые тарижа ... Арменийн урда талын, ... нугын бусад райо... ...одуудай энэ хүдэлмэ... ... бэлэдхэл хэнэ.

...икын колхоз, совхо... ...үнөө жэлдэ 5800 гектар ... ...эрэ шэнэ садууд, ви... ...ууд тарихгдаха юм. Шэ... ...рилэгдэһэн газар дээрэ ... ...аб хэгдэхэ.

...далай нютагуудай ажа... ... залуу модонуудаар ... тулада томо совхоз-пи... ...байгуулагдаа. Тэндэ эр... ... үрэ жэмэстэ залуу ... ургуулагдана.

...СЕВООБОРОДОЙ ...ИНУУДАЙ ТҮҮХЭ

...А. (ТАСС). Россин Фе... ... колхозуудай бригада ... совхозуудай отделени ... севооборотой поли... ...туха зохёогдохо болоо. ... зохёохо уялга ажахын ... агрономдо даалгагдана. ... бүхы мэдээнүүд тусхай ... ...гдэдэг байха юм.

...ашнуудые Россин Фе... Хүдөө ажахын минис... ...ын үдэрнүүдтэ нютаг ... эльгээжэ эхилээ. ...рнууд олон тиражтай... ... гаргагдаһан байна.

...НЬАТАЙ ЧЕМПИОН

...А. (ТАСС). Нэгэ метр ...мплин дээрэһээ уһа ...ээр Москвагай һур... ... нэгэнэй шаби 14 ... Наташа Кузнецова СССР-... болоо. Тэрэнэй түйла... ...гэ 124,45 балл боло... ... тухалай спортоор боло... ...юзэй алтан медаль ... ...үнэй эдир спортсмендэ ...

18 МАРТЫН СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүнэзэлзэлээ

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ СОЛОЕО ХАРЮУЛХААР

Партиимнай XXII съезд коммунизм байгуулха эли тодо зам маанадта заажа үгэбэ. Манай үеын хүнүүд коммунизмда ажаһууха гэжэ партимнай омог баяртайгаар мэдүүлнэ.

Совет арадай ургажа байһан эрилтые бүхы талаарнь дүүрэн хангаха хэрэгтэ хүнгэн промышленностиие хүгжөөлгэ тон ехэ удха шанартай болоно.

Манай фабрикын хүдэлмэришэд партиин Программаар табигдаһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Партиин XXII съездын урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ сэмбэ нэхэгшэд һайн амжалта түйлаа. Абаһан социалис уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, республика дотороо түрүү һуурида гаража, эгээл түрүүлэн коммунис ажалай предприятиин нэрэ солодо хүртөө һэн.

Энэ хүндэтэ нэрэ солоёо ажал хэрэгээрээ харюулха, коммунис ёһоор ажаллаха, ажаһууха, коммунизм байгуулагшын ёһо заншалай хуулиие наринаар сахиха гээшэ хүдэлмэришэдэймнай нангин уялга болонхой. Түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амархагүй, тэрэнээ арьбадхан ажаллаха, шэнэ, түрүү юумэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдонобди. Нёдондо жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдэээд, даабариһаа гадуур 40 мянган метр нооһон бүд нэхэн гаргагдаа. Үшөө ямар һайн дүн түйлаабибди гэхэдэ, фабрика нэгэ жэгдээр, һайнаар ажалладаг болоо: арбан хоногой, һарын, кварталай даабаринууд саг соогоо, мүн болзорһоошье урид дүүргэгдэнэ.

Манай хүдэлмэришэдэй нэхэн гаргадаг элдэб нооһон бүд, сэмбэ Эхэ оронойнгоо олон область, хизаарнуудта эльгээгдэнэ. Мүнөө фабрика 100 гаран үнгэтэй элдэб янзын нооһон бүд нэхэн гаргана. Жэшээлхэдэ, эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй, үхибүүдэй үмдэхэ пальтогой драп, сэмбэ, костюм оёхо нооһон бүд нэхэгдэдэг болонхой. Бүтээн гаргадаг продукциимнай 25—30 процентнь жэл бүхэндэ шэнэдхэн хубилгагдана.

Хэдыхэн жэлэй саада тээ эндэ ашаглагдадаг хуушан түхеэрэлгэ шэнэдхэгдээ. Фабрикада жэл бүхэндэ бүтээсэ ехэтэй олон шэнэ машинанууд абтана. Гансахан нёдондо 32 шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Гаргадаг сэмбын шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүндэ ажал оньһожоруулха талаар ехэ юумэ хэгдэнэ. Нооһо сэбэрлэхэ, будаха, нэхэгдэһэн сэмбэ хатааха, тэрэнэй шанар һайжаруулха түхеэрэлгэнүүд шэнээр тодхогдоо. 1961 ондо түрүүшынхеэ автоматическа аргаар хүдэлхэ станогуудтабигдаад, сэмбэ нэхэгшэдэй ажал нилээд ехээр хүнгэдхэгдөө. Механическа аргаар хүдэлдэг станогуудта орходоо энэ станогуудай ажалайнь бүтээсэ 160—170 процентээр ехэ байха юм.

Шэнэ түхеэрэлгэеэ ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэдхэхэ асуудалда ехэ анхарал табигдана. Үнгэрһэн жэлэй туршада фабрикын уралан наринжуулагшадай 200 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэээд, 43 мянган түхэригэй арьбалалта хэгдээ. Мүн ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилгоор олон хэмжээ-ябуулга бэелүүлэгдээ.

Фабрикын хүдэлмэришэн бүхэн бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха гэжэ оролдодог. Имагтал үнэн сэхэ ажалай хүсөөр лэ коммунизмын гэрэлтэ ордониие бодхоожо болохо гэжэ сэмбэ нэхэгшэд һайн мэдэрнэ. Тиимэһээ даабаряа заатагүй дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй, ажалай түрүүшүүлэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй тоо үдэр ерэхэ тудам олошорһоор. Фабрикын үнинэй ударник, СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Маланья Афанасьевагай нэрэ республика дотороо суутай болонхой. Гансал эрхим шанартайгаар бүд нэхэхэ гэһэн нүхэр Афанасьевагай үүсхэлынь фабрика дотороо үргэнөөр дэмжэгдээ. Бүд нэхэгшэ Таня Воронкова өөрынгөө мэргэжэлдэ залуу хүдэлмэришэниие түлөөһэгүйгөөр һургаха гэһэн үүсхэл эгээл түрүүлэн гаргаа. Мүнөө бүд нэхэгшэднай түлөөһэгүйгөөр, залуу хүдэлмэришэдые мэргэжэлтэй болгожо нүхэр ёһоной туһаламжа хүргэнэ. Анатолий Поповой үүсхэлээр олон хүдэлмэришэд түхеэрэлгэеэ ашагтай һайнаар, үни удаан саг соо хэрэглэхын түлөө мүрысэдэг. Иигэжэ түрүүшүүлэй гаргаһан үүсхэл олоной шадабари болоно.

Фабрикын хүдэлмэришэд үйлэдбэриингөө доторойарга боломжо элирүүлэн хэрэглэжэ, түсэбһөө гадуур ехэ продукци бүтээн гаргаха, хүндэ ажал хүнгэдхэхэ, шэнэ янзын нооһон бүд нэхэдэг болохо, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ гэһэн уялгануудые абанхай.

Технологи наринжуулан һайжаруулха, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ асуудалда зорюулагдаһан техническэ конференци үнгэргэхөөр хараалнабди. «Үйлэдбэриимнай доторойарга боломжо ба техническэ дэбжэлтэ» гэһэн асуудалаар конференци һаяар үнгэргэгдэхэ. Энэ асуудалаар 7 элидхэл зүбшэн хэлсэглэжэ, техническэ дэбжэлтэ түйлаха талаар саашадаа ехэ ажал хэгдэхэ юм. Һаяар фабрикамнай эхэнэрнүүдэй пальто оёхо шэнэ янзын «Саяны» гэжэ драп, костюмай «Байкал» гэжэ бүд, пальто оёхо «Сюрприз» бүд нэхэн гаргажа эхилхэнь. Мүн синтетическэ утаһатай бүд нэхэдэг болохобди.

Март соо Москвада үнгэргэгдэхэ шэнэ янзын бүд харуулһан выставкэдэ фабрикамнай хабаадалсахань. Энэ выставкэдэ эльгээгдэхэ нооһон бүдэй шанарые, үнгыень бүри һайхан болгохо гэжэ оролдонобди. Тиихэдэ фабрика энэ жэлдэ худалдаа наймаанай организацинуудай захилаар нооһон бүд нэхэн гаргадаг болохо. Ажалшадай һайшаадаг, ехээр абадаг бүд элбэгээр гаргагдадаг болохо.

Нооһон бүдэй үнгыень һайжаруулха, бүри олон янзын болгохын тула хэдэн шэнэ түхеэрэлгэ табигдахаар хараалагдана. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, хүндэ ажал оньһожоруулха талаар ехэ юумэ хэгдэхэ. Мүнөө фабрика доторнай ганса эрхим шанартай нооһон бүд нэхэдэг болохын түлөө хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Нэхэн гаргагдадаг бүдэй шанарые хинан шалгаха ниитын комисси цех бүхэндэ эмхидхэгдээ. Эдэ комиссинууд ээрэгдэжэ байһан нооһоной, нэхэгдэжэ байһан бүдэй шанар ходо хинан шалгажа, муу продукци гаргагшад саг соогоо элирүүлэгдэнэ. «Цехынгээ нэрэ хүндын түлөө», «Комплектын нэрэ хүндын түлөө» гэһэн мүрысөөндэ фабрикын бүхы цехүүд хабаадалсана. Иигэжэ хүдэлмэришэд бүхы фабрикаараа гансал эрхим шанартай бүд нэхэн гаргахаар тэмсэнэ.

Фабрикын бүхы хүдэлмэришэд 1965 он болотор найман классһаа доошо бэшэ һуралсалтай болохо ёһотой. Мүнөө 1000 гаран хүн һуралсалда хабаадалсажа, эрдэм мэргэжэлээ, юрэнхы бэлэдхэлээ дээшэлүүлнэ. Тэдэнэй олониинь текстильнэ техникум, үдэшын һургуулида һуралсана.

К. Альцман, Улан-Удын нарин сэмбын фабрикын директор.

Энэл даа түрүүшүүлнай

Ой модоной, саарһанай ба модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной комитет болон совнархозой ой модоной промышленностиин управлени модо бэлэдхэлэй пунктнууд, мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй январь һарын дүн согсолон гаргаба.

Байгалай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Безымянный пунктын модошод энэ мүрысөөндэ илажа, түрүү һуури эзэлээ. СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые ажалай амжалтаар угтахаар мүрысэжэ байһан модошод һарын түсэбһөө гадуур 1695 кубометр модо Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта эльгээбэ. Эндэхи хүдэлмэришэн бүхэндэ хубаажа харабал, ажалай бүтээсэ түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 10 кубометрээр үлүү ехэ болоһон байна. Мүн 1500 түхэригэй алмалта хэгдээ. Мүрысөөндэ илаһан тус пунктынхидта профсоюзай областной комитедэй болон совнархозой дамжуулгын Улаан туг нэгэ мянган түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Тус леспромхозой Котокель гэжэ пунктынхид хоёрдохи, Хандагатайн леспромхозой Хара Хүтэл гэжэ пунктын модошод гурбадахи мүнгэн шанда хүртэбэд.

Мастерска участогуудай дундаһаа Шулуутын леспромхозой нүхэр Трищенко гэгшын хүтэлбэрилдэг участогайхид түрүүлээ. Эндэхи модошод профсоюзай областной комитедэй болон совнархозой дамжуулгын улаан тугые нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар абаба. Шулуутын леспромхозой нүхэр Фритин гэгшын, Байгалай леспромхозой нүхэр Лотоцкиин даадаг участогайхид 2-дохи һууринуудые эзэлжэ, мүнгэн шанда хүртэбэд. Хандагатайн леспромхозой нүхэр Афанасьевай, Баргажанай леспромхозой нүхэр Федотовой хүтэлбэрилдэг мастерска участогуудай модошодто 3-дахи мүнгэн шан барюулагдаа. . . .

Мүрысөөндэ илаһан коллективүүд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абажа, мартын 18-да кварталайнгаа түсэб дүүргэхээр оролдоно.

Н. Тюрнев.

ПАЙДАМТАЙ ГАЛЯ

— Галя, мүнөөдэрэйнгөө даабариие дүүргээгүйш?

— Ши юун гэнэш, хэды шэнээн үлүүлэн дүүргэбэш гэхэ аад, иигэжэ асууна гүш? Галя хэзээ түсэбөө дүүргэдэггүй һэм.

Иимэ хөөрэлдөөнэй үедэ Галя Выдрина станогоо сэбэрлэжэ, тоһодожо байба. Хүдэлмэриин саг дүүрэжэ, ажаллаһан газараа сэбэрлэхэ, станогоо шалгаха хэрэгтэй ха юм. Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой вагон хабсаралгын цехын залуу токарь Галя Выдрина оролдосотой һайн ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда суурхадаг болонхой.

Нёдондо дунда һургуулиин 11-дэхи класс амжалтатай һайнаар дүүргэһэнэй һүүлээр заводто ажаллажа эхилһэн энэ залуу басаган мүнөө токариин мэргэжэлтэй. Бүри 9-дэхи классста һурахадаа Галя станогоор һонирхожо, детальнуудые тошиилдожо һураһан юм. Гурбан жэлэй туршада станок шудалжа, дунда һургуули дүүргэһэн болбосоролой аттестадтай хамта токариин мэргэжэлтэй гэһэн үнэмшэлгэ тэрээндэ барюулагдаһан юм.

Улан-Удын 42-дохи дунда һургуулиие (урдань 68-дахи байһан) нёдондо дүүргэжэ гараһан залуу хүбүүд, басагад мүн ажалай мэргэжэлтэй болоһон байгаа. Галитай сугтаа нёдондо жэлдэ тус һургуули дүүргэһэн Валентина Краснова, Тамара Друнтовская гэгшэд паровоз хабсаралгын цехтэ токарёор, Валентина Слободенюк шэрэм шудхалгын цехын электригээр ажалланад. Бэшэ нүхэдынь мүн лэ ондоо завод, фабрика ошожо, бэрхэ хүдэлмэришэд болоо.

— Бүри һургуулида байхадаа бидэнэр ажалай багша Александр Ивановичын хүтэлбэри доро фрезернэ, түмэр харуулдалгын станок шудалаа һэмди,— гэжэ Галя хөөрэнэ.

Заводто ерэһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо Галя Выдрина даажа абаһан станогоо ашатай һайнаар хэрэглэхые оролдодог. Галиин гараар бүтээгдэһэн элдэб янзын олон винтэнүүд вагонуудые заһабарилгада хэрэглэгдэдэг. Залуу хүдэлмэришэн халаанайнгаа даабариие ходо үлүүлэн, 130—140 процент дүүргэнэ.

Даалгагдаһан ажалаа һайн шанартайгаар дүүргэхынгээ хажуугаар Галина басаган Эхэ орон дотороо, мүн хилын саана боложо байһан элдэб һонин шэнэ юумээр ходо һонирходог. Ямар нэгэ сүлөөтэй сагай дайралдаа һаа, мүн забһарлалгын үедэ шэнэ газетэ уншажа, элдэб асуудалаар нүхэдтэеэ хөөрэлдөө эмхидхэнэ. Эндэхи залуу хүдэлмэришэд мүнөө үеын политика шудалха кружогто оролсоод, коммунизм байгуулгын Программа шудалжа байна.

Вагон хабсаралгын цехынхид СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын үдэрые амжалтаар угтахын түлөө мүрысэнэ.

С. Аюшеева.

Зураг дээрэ: Галина Выдрина.

В. Муллерай фото.

80 мэшээг цемент — түсэбһөө гадуур

Темлюгэй цемент-шиферэй заводой хүдэлмэришэд шэнэ жэлэй эхинһээ амжалта түйлажа эхилэнхэй. Заводой цехүүдэй дунда тээрмынхид илангаяа шалгарна. Мастернууд Валентина Плотникова, Андрей Нелюбин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг халаанайхид январь һарынгаа түсэбые 160—170 процент дүүргэһэн байна. Мүн февральшье һарада эдэнэрнай һайн амжалтатай. Мүнөө тэдэ түсэбһөө гадуур 1200 тонно цемент бэлэдхээ. Тиихэдэ эдэнэр январиин дүнгөөр түсэбһөө гадуур 4000 тонно цемент үйлэдбэрилһэн байна.

Б. Галзутов.

...захстанай комсомолой X съезд

...АТА. (ТАСС). Ка... ... Залуушуулай Ле... ...Коммунистическэ сою... ...дахи съезд мүнөөдэр ...боо. Республикын ... ЦК-гэй нэгэдэхи ... К. А. Егизбаев то... ...хэл хээ.

...эй XXII съездын ...рнуудые дүүргэхэ, ... байгуулагшадай ...сатайгаар эдир залуу ... басагадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ амжалтануудые түйлажа Казахстанай комсомолой организаци өөрынгөө съездые угтаһан байна.

Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Л. К. Балясная съездын хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлэй даалгабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхэ, хабарай тариалгада һайнаар бэлэдхэхэ, баян ургаса абаха зорилго съезд Казахстанай комсомолой үмэнэ табиһан байна.

Казахстанай КП-гэй ЦК-гэй секретарь Н. Джандильдин, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Л. К. Балясная съезд дээрэ үгэ хэлээ.

Казахстанай ЛКСМ-эй ЦК, шалгалтын комисси шэнээр һунгагдаа.

СССР-эй МИД-тэ

СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг худалдаа наймаанай түлөөлэлгын зургаанай хүдэлмэрилэгшэ В. А. Припольцев тушаа Баруун Германиин засагаархидай хуули бусын ябуулга хэһэнтэй дашарамдуулан, Советскэ правительствын нотые СССР-эй МИД ФРГ-һээ Москвада байдаг посольстводо февралиин 27-до эльгээгээ.

Ното соо иигэжэ заагдана. Нүхэр Припольцевые Карлсруэдэ һаяхан сүүдлэһэн байна. Эндэ тусхай мэргэжэлэй хүлһэнэй агентнүүд гэршэнэр боложо үгэ хэлээ. Энэ ушарта политическэ муу һанаагаар хорото ааша зорюута хэгдэһэн байгаа гэжэ хүсэдөөр харагдаа.

Советскэ тусхай түлөөлэлгын зургаануудта, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэдтэ эсэргүү бүдүүлиг муухай хардалга гүрдэлгэ хэхэ кампани ябуулхын тулада энэ сүүдые ФРГ-гэй зарим этэгээдүүд хэрэглэһэн байна. Энэ кампаниие үүсхэгшэдэй һанаашалга хадаа Совет ороной эмхи зургаануудта хоролхохо, тэдэндэ тэсэшэгүй оршон байдал бии болгохо, СССР ФРГ хоёрой хоорондохи харилсаае улам муудхааха зорилготой.

Уласхоорондын хуули ёһоной бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн гуримые, Советскэ Союзай болон Баруун Германиин хоорондо баталагдаһан хоёр талын хэлсээнэй ёһоор бэедээ даажа абаһан уялгануудые сахихаһаа ФРГ-гэй правительствын зайсахаһаа гадна, хорото ааша гаргахые, совет эрхэтэд тушаа зоргоороо аашалхые зүбшөөдэг байһандань Советскэ правительство хамаагүйтөөр хандажа шадахагүй гээд ното соо хэлэгдэнэ.

СССР-эй правительство хадаа нүхэр Припольцевые зоргоороо сүүдлэн хашажа хабшажа байһыень эрид шууд буруушааха зуураа, тэрэниие сүлөөлхэ тухай дахяад эрилтэ хэнэ. ФРГ-дэ байдаг советскэ түлөөлэлгын зургаануудай һаадгүйгөөр ажал-ябуулгаяа эрхилхэ талаар федеральна правительствын хэмжээ абаха шухала байһан тухай асуудал ното соо мүн лэ табигдаһан байна.

ШАЛГАЛТЫН ҺҮҮЛЭЭР... ЯМАР ХУБИЛАЛТА БОЛООБ?

(Буркоопсоюзай правлениин анхаралда)

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын горсоведэй худалдаа наймаанай ниитын таһаг Советскэ районой худалдаа наймаанай зарим эмхи зургаануудые нёдондо шалгаһан юм. Тиихэдээ худалдаа наймаанай гол ёһо гурим олохон магазинуудта бүдүүлигээр хазагайруулагдана, ниитын эдеэ хоолой газарнууд ажалшадай эрилтэнүүдые хангажа шадахаар хүдэлнэгүй гэжэ тэмдэглээ һэн.

Энэ асуудал Советскэ районой Соведэй гүйсэдкомдо тусгаар зүбшэн хэлсэгдээд, Иволгадахи эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй түрүүлэгшэ нүхэр Козловто шанга һануулга үгтэһэн байгаа. Даб дээрэ дурсагдаһан тосхондохи магазинуудай эмхи гурим, ажал хэрэг бага зэргэ һайжаржа захалба. Энэнь удаан саг соо үргэлжэлөө ха гү? Үнишье болоңгүй горсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай ниитын таһагта ажалшадһаа гомдол, бэшэгүүд баһал орожо эхилбэ.

Гүрэнэй худалдаа наймаанай инспекциин түлөөлэгшэд Батагаев, Иванова, горсоведэй талаһаа—Фованова, Вахрушева, Иволга тосхондохи штатнабэшэ инспекторнүүд — Цыпылов, Янгутов гэгшэдһээ бүридэһэн шалгалтын бригада тэндэхи магазин, столовонуудай бодото ажал хэрэгээрнь һонирхобод. Ажалшадһаа ороһон гомдол, мэдүүлгэнүүд тон зүб байба. Наймаанай олохон газарта хүнүүдые мэхэлхэ, хуураха, дутуу шэгнэхэ, бүдүүлигээр хандаха, саг соогоо магазинаа нээхэгүй, үнэтэ эд хэрэгсэл муугаар хадагалха гэхэ мэтэ олон баримтанууд элирүүлэгдээ.

Шалгалта үшөө юу элирүүлээб гэхэдэ, зарим магазинууд эд бараанай тогтоогдомол үнэ сэн элдэб аргаар өөдэнь үргэжэ, ажалшадта худалдадаг байба. Жэшээлхэдэ, магазиниие даагша Еремеева ямаршье үндэһэ шалтаггүйгөөр элдэб зүйлэй конфетэ, сахар килограммай 21 мүнгэ дээгүүр «хиидхүүлдэг» байшоо. «Багшаяа» һажааһан Перфильева, Жернаклева, Гульц, Хабитуева, Москвитина, Загузина, Овчинникова болон бусад мүн лэ иимэрхүү жэрхэмшэгтэ муухай, худал хуурмаг хэрэг «шудалһан» байна. Иимэ ушар баримтануудые ямараар сэгнэхэ ёһотойб? Коммунизм байгуулагшын сахиха ёһо заншалай хуулида таарамаар гээшэ гү? Яажа тиигэжэ болохоб! Даалгагдаһан хэрэгтээ иимэ хойрог, тон бүдүүлигээр хандагшадые хатуутаар хэһээхэ, зохихо хэмжээ абахыень шалгалтада хабаадагшад һанамжаяа мэдүүлээ һэн.

Үшөө ямар бүдүүлиг баримта элирүүлэгдээб? Эндэхи столово ехэ муугаар хүдэлнэ. Ажалшадһаа мэдүүлгэ, гомдолнуудшье олоор оронхой. Иимэ нэгэ жэшээ дурдаябди. Тон түрүүн нюдэндэ торолдомоор юун байгааб гэхэдэ, буйлуулһан эдеэ хоолынь ямаршье амта шэмэгүй, һонёо буурашахоор. Тогтоогдоһон хэм, хэмжүүрэй ёһоор наряар шалгажа үзэхэдэ блюдэ бүхэндэ 14 грамм мяханай зүйл дутуу шэгнэдэг, хэтэрхэдээ дүрэнхэй сухаарьяар сайгаа эдеэшүүлдэг байбал! Эдэ бүгэдые юун гэжэ нэрлэхэдэ зохистой юм?! Гэхын хажуугаар ариг сэбэр сахиха хэрэгтэ огто анхарнагүй. Дайралдаһан лэ магазинда ороходо хүхэ шоныг хүлдэжэ зуурамаар хүйтэн, нойтон, нобшо—иимэ байдалтай. Наймаалагшадынь аргаа ядахадаа арһан нэхы дэгэл арадаа хэдэрэнхэй. Гарнуудынь бээрэнхэй. Тэндэхи эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй правлениин үбэлдэ хэр зэргээр бэлэдхэһэниинь бүришье һаа эли, ойлгосотой. Саг сагта хэрэгтэй болодог эд хэрэгсэл үзэхэмшье гээ һаа эндэ олохогүйт. Энээн тушаа түрүүшын ээлжээндэ хэн анхарха, боломжолхо байгааб?

Тэндэхи правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ Козлов хүн зоной хэрэглэмжые огтолон хэрэгсээхэ, тоохоёо болишоһон. Энэл янзаараа хүдэлмэреэ саашадаа «эмхидхээ» һаа, улам ургажа байгаа улад зоной эрилтые яагаад хангажа шадахаб! Ниитын таһагай түлөөлэгшэдэй тэндэхи наймаанай зургаануудые шалгаха гэхэдэнь, түрүүлэгшэ Козлов али болохоор хүндэлдэдэг ондоогоор хэлэбэл, тэргын мөөрэ руу гасуу шааха гэжэ оролдодог байба.

...Саг ошожол, абтаһан шиидхэбэри, шанга һануулгашье саарһан дээрэ «дүүргэгдэжэл» байнхай гээ һаа, энэ дүүрэл болохогүй. Иимэ байдалда эсэс табижа, эрид хубилалта хэхын тулада Буркоопсоюзай правлениин хүтэлбэрилэгшэдтэ үгэ үгэе.

Д. Колмаков,

Улан-Удын горсоведэй гүйсэдкомой худалдаа наймаанай ниитын таһагай дарга.

СЪЕЗДЫН ДЕЛЕГАТ ХҮТЭЛБЭРИЛНЭ

ХОРИ. Хэжэнгын совхозой гурбадахи отделениинхид түл абалгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ байнхай. Илангаяа ВЛКСМ-эй XIV съездын делегат Тудэб Тушиновай хүтэлбэрилдэг бригада магтаалтай. Эндэхид 884 эхэ хониднһоо 500 гаран хурьга абаад, гарза хоролтодо оруулангүйгөөр түлжүүлнэ.

Ажал хүдэлмэрээ шадамараар эмхидхэжэ байһан тус бригадынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалха уялгаяа дүүргэхэшье байха.

К. Жалсараев.

520 ЦЕНТНЕР МЯХА

ЗЭДЭ. Борьёогой «Коммунизм» колхоз энэ кварталда 500 центнер мяха гүрэндэ худалдахаар хараалаад, бүхыдөө 520 центнер мяха тушаажа түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Үбһэ тэжээл багатай, үбэлжэлгын хэды бэрхэшээлтэй сагта үнгэржэ байбашье, малшад шударгыгаар ажаллана. Түрүү малшан Данзан Галсанов 100 гаран хашарагуудые даажа абаад, тэдэнээ һайнаар таргалуулжа тушаагаа. Мүнөө гүүртэдэнь 130 хашараг шахагдажа байнхай.

Д. Цыремпилов.

Арадай гэгээрэлэй амжалта тухай

Номой шэнжэлэл

Совет засагай тогтоhонhоо хойшо манай орон дотор соёлой ёhото хубисхал болоо. Агууехэ Ленинэй национальна политикын ашаар хаанта Россин гээгдэнги байhан хизаарнуудта, тэрэ тоодо Бурят орондо, соёл гэгээрэл гайхамшагаар хүгжөө.

С. С. Бадмацыренов, А. А. Константиновай ном эгээл совет Бурят орондо арад зоной эрдэм болбосорол болон hуралсалай хэрэгэй хүгжэлтэдэ зорюулагдаhан байха юм. Дурсагдаhан ном республика дотор соёлой hалбаралга, арад зоной эрдэм болбосоролой мандалгын түүхын үргэн хараа соо найруулагдан бэшэгдээ. Авторнууд марксизм-ленинизмын сэсэ мэргэн заабаринуудые, арадай гэгээрэл тухай парти, правительствын шухала ехэ тогтоолнууд болон архивай материалнуудые шадамараар хэрэглээ.

Номые найруулан зохёогшод hургуулиин хэрэгэй хүгжэлтэдэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан, республика дотор арад зоной эрдэм болбосоролой hалбаран хубилалгада аша хубитаяа оруулhан. Тиимэhээ өөhэдынгөө ажаглалтануудые хэрэглэнэ. Ном соо арадай гэгээрэлэй хүгжэлтын шухала асуудалнууд түүхын жама ёhонтой тааралдуулан элирхэйлэгдээ.

Нэгэдэхи бүлэг соо авторнууд соёлой хубисхалай түрүүшын жэлнүүдтэ манайда hуралсалай хэрэгэй ямараар хүгжэhэн тухайда бэшэhэн байха юм. Революциин урда тээ Бурят орондо эрдэм болбосоролой тон дутамаг байhан ушарые авторнууд зүбөөр тэмдэглээ. Жэшээлхэдэ, Эрхүүгэй губерниин бурядуудай оройдоо 5,13 процентнь Байгалай үмэнэхи хизаарта — 8,4 процентнь үзэг бэшэг мэдэхэ байгаа. Имагтал Октябриин хубисхалай ашаар, совет засагай тогтоhоной hүүлээр үргэн ниитэ арад зоной урда соёл гэгээрэлэй дардам харгы нээгдэжэ, бүхы арга боломжонууд бии болоhон түүхэтэй. Дурсагдаhан номой авторнууд арад зониие гэгээрүүлхэ, бүгэдэниитын hуралсал бэелүүлхэ талаар партийна болон ниитын эмхинүүдэй гаргаhан асари ехэ оролдолго дээрэ тогтожо, үнэншэмэ жэшээнүүдые олохоноор дурсаа.

Номой хоёрдохи бүлэг соо бурядай hургуулинуудай ажал хүдэлмэри шэнжэлэгдээ. Революциин урда тээхи Бурят ороной hургуулинуудта түрэлхи хэлэн дээрэ эрдэм заагдадаггүй байhан. Хаанта засаг hургуулинуудые нээлгэдэ, бага арадуудай национальна хүгжэлтэдэ али болохо hаад ушаруулдаг байгаа. Үхибүүдые түрэлхи хэлэн дээрэнь эрдэм номдо hургалга, hургуулинуудые үргэнөөр нээлгэ имагтал Совет засагай ашаар бүримүүhэн бэелүүлэгдээ. Номой авторнууд тон зүбөөр иигэжэ тэмдэглэнэ: «Үхибүүдые түрэлхи хэлэн дээрэнь hургалга бурят арадта үндэhэн хэлэн дээрээ соёл эрдэм шудалха эрхэ үгэhэн политическэ ехэ удха шанартай байхаhаа гадна, бурят hурагшадай эрдэмтэй бололгодо республика дотор соёл эрдэмэй hалбаран хүгжэлтэдэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргээ» (44-дэхи хуудаhан). Бурят hургуулинуудта түрэлхи хэлэн дээрэ ном заалга, бурят зоной дундаhаа багшанарай кадрнуудые дэбжүүлhэн тухай авторнууд hонирхолтойгоор хөөрэнэ. Мүн ород hургуулинуудай ямараар хүгжэжэ байhан тухай дурсагдаhан ном соо хэлэгдэнэ. Гадна республикын hургуулинуудта хүмүүжүүлхы хүдэлмэриин ябаса, бурят болон ород хэлэн дээрэ hуралсалай хэшээлнүүдэй ямараар үнгэргэгдэдэг байhан тухай (69-дэхи хуудаhан), арадай гэгээрэлые хубилган hайжаруулха, hургуулинуудые ажабайдалтай нягта холбоотой болгохо тухай ном дотор дэлгэрэнгы гээр хэлэгдэнхэй. Эндэ мүн лэ партийна эмхинүүдэй эдэбхитэйгээр хабаададаг байhаниинь харуулагдана.

Республикын hургуулинуудта политехническэ хэшээлнүүдэй ямараар үнгэргэгдэдэг тухай hонирхолтой жэшээнүүд дурсагдана. Үшөө 1959 ондо hургуулинуудай ажал хүдэлмэриие хубилган hайжаруулха үедэ политическэ hуралсал эршэмтэйгээр бэелүүлэгдэжэ эхилээ юм гээд авторнууд бэшэнэ. Тиихэдэ республикын городой болон хүдөөгэй hургуулинуудта үйлэдбэриин hуралсалай ямар янзатайгаар ябуулагдажа байhан тухай хэлэгдэхэhээ гадна, Улан-Удын 2-дохи, Бага Куналейн, Суулгын, Мухаршэбэрэй дунда hургуулинуудай түрүү дүршэл согсологдоо.

hурагшадые ниитэдэ аша туhатай ажал хүдэлмэри дадхааха тухай дэлгэрэнгы шэнжэлэл хэгдэнэ. Мүн үхибүүдые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхын тула тэдэниие ажалда дадхааха хэшээлнүүдые үнгэргэлгөөр hүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ехэ дүй дүршэл согсологдоо. Үхибүүдтэ ажалай амта танюулха талаар колхозуудта эмхидхэгдэжэ эхилhэн hурагшадай бригадануудай айхабтар ехэ үүргэ дүүргэжэ эхилhэн тухай, тэдэнэй жэл бүри улам олошоржо байhан тухай авторнууд баримта жэшээнүүд дээрэ тон зүбөөр харуулна. Хэрбээ 1958 ондо республика дотор hурагшадай 125 бригаданууд байhан hаа, 1960 ондо тэдэнэй тоо 434 болоо. (135-хи хуудаhан). Тиихэдээ иимэ тобшолол хэгдэнэ: «hурагшадай бригада хадаа колхозой үйлэдбэритэй тааралдуулан бии болгогдоhон байха юм... hурагшадай бригаданудай хүдэлмэридэ, социалис ажалай хүмүүжүүлхы үүргэ hургуулиин хүмүүжүүлхы гол зорилготой холбогдохо зэргэтэй (146—147-хи хуудаhанууд).

Бурядай хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай hургуулинуудай ажал хүдэлмэри тухай номой hүүлшын бүлэг соо хэлэгдэнэ. Зүгөөр энэ шухала асуудалые авторнууд халирхайгаар тайлбарилаа гээшэ ха. Ажаллажа байгаа залуушуул бүгэдэндэ дунда hургуули олгохо хэрэгтэ хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай үдэшын (халаанай) hургуулинууд гол үүргэ дүүргэхэ гэжэ hургуулинуудые ажабайдалтай нягтаар холбохо, СССР дотор арадай гэгээрэлэй саашадань хүгжөөхэ тухай хуули соо онсо тэмдэглэгдэнхэй.

Гэхэтэй хамта, номой бүлэгүүдэй дууhан hайн шанартайгаар бэшэгдээгүйнь халагламаар. Республика дотор арадай гэгээрэлэй саашанхи хүгжэлтын хараа зам, багшанарай hургуулинуудай, тэрэ тоодо Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институтай ажал хүдэлмэри, багшанарые бэлэдхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй ямар үүргэтэй байhан тухай тон багаар хэлэгдээ.

Ном дотор тодо бэшэ тобшололнууд болон ойлгосогүй удхатай мэдүүлэлнүүд заримдаа дайралдана.

Хэдэн иимэ шүүмжэлхы hанамжануудые дурсахадаа саг соогоо гараhан шухала ном муудуулхаяа hананагүйбди. Бурядай арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэ тухай дэлгэрэнгы согсолол хэhэн энэ номые уншагшад ехэ hонирхожо уншаха байна.

А. Дуринов,
педагогическа эрдэмэй кандидат, доцент.
Д. Улымжиев,
түүхын эрдэмэй кандидат, доцент.

Гүрэнэй зөөри үбэршэлэгшэд үгы болог лэ

Гүрэнэй болон кооперативна зөөри хулгайлагшад, үбэршэлэгшэд, гам хайрагүйгөөр үригшэд, дура зоргоороо умбагшад Хори руу бага сага биил хаш. Үнгэрhэн 1961 ондо хамтадаа 26,5 мянган түхэригэй урилтэ эндэ болоhон байна. Обществодо харша энэ бузар муухай ябадал ехэнхи ушарта худалдаа наймаанай газарнуудаар болоhон байна.

Иимэ ехэ мүнгэн, эд бараан хайшан гээд үригдэнэ, үбэршэлэгдэнэ, хулгайлагдана гээшэб, энээндэ хэн харюусалгатай юм. Сэхынь хэлэхэдэ, ехэнхидээ худалдаа наймаа эрхилхэ эмхи зургаануудай тушаалтад лэ гэмтэй, зэмэтэй. Эдэнэр магазинуудые даагшаар, наймаалагшадаар дайралдаhан лэ хүниие табижархидаг, үнгэрхэдөө зарим нэгыень дали дорохоноо даллалаадшье hуудаг. Хэтэржэ ерэхэдээ урда тээнь гүрэнэй мүнгэ хулгайлжа хулгайлжа, хэhээлтын газараар hайса ябаад ерэгшэд Хориин худалдаа наймаанай организацинуудта дахин «жаргалаа» олодог байшоо.

Хэжэнгын совхозрабкоопой ударидагшад энэ талаар даншье hаа хэтэрүүлдэг хаш. Ойро зуурын хугасаа соо 35 хүн хүдэлмэридэ абтаhан байгаа. Тэдэнэй 29 хүниинь ажалай дэбтэргүй, хүдэлмэридэ абаха гэhэн ямаршье приказгүй аад, хүдэлжэ байдаг, тиихэдэнь 17 наймаашан ажалда абыт гэжэ мэдүүлгэшье барягүй, харюусалгатай хүдэлмэридэ ороhон тухайнь 12 хүнтэй ямаршье хуулита договор (хэлсээ) баталаагүй. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай материальна харюусалгатай хүдэлмэридэ иимэ «гуримаар» кадрнуудые абажа яажа болохтойб?!

Аймпотребсоюзда, леспромхозуудай ОРС-нуудта шалгалта болзор соогоо хэгдэдэггүй. Хоридо 11 совхозрабкооп бии. 1961 ондо оройдоол 7-ниинь ёhо тэдысэ шалгагдаа. Тиихэ мүртөөшье хулгай хэhэн баримтые балшыса барижа шададаггүй байhаниинь тон гэмшэлтэй. Аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторододо ахалагша бухгалтераар Дабалаева нилээд удаан саг соо хүдэлөө. Ехэл hайн, үнэн сэхэ хүн гээд лэ тэрэниие Хориин аймпотребсоюзаархин магтадаг hэн. Харин тэрэнь кассир Плешкова гэгшэтэй нэгэдэжэ, худал хуурмаг саарhа зохёожо байгаад, кооперативай горьтойхон мүнгэ hуулижа эдиhэн гэхэ. Теэд эндэхи ревизорнууд энэ гэмтэ хэрэг саг соонь уудалжа шадаагүй байба.

Хориин ОРС-ын бухгалтер байhан Дондоков гэгшэ мүн лэ үни удаан саг соо хулгай, урилтэ хэгшэдые, мүнгэ үбэршэлэгшэдые дали дороо далдалжа, тэдэнэй хэрэг «бүтээжэ», худал, хуурмаг тоосоо мэдээ хэжэ hууhанаа баригдаа hэн. Юундэшьеб Хориин арадай сүүд Дондоковые «хайрлажа», миил нэгэ жэлэй баалалтаар хэhээгээд орхёо юм. Дондоков хадаа урдань бузагай ябадал хээд түрмэдэ орожо, хэhээлтэ үзэhэн хүн гэжэ тэндэхидтэ hайса мэдээжэ.

Жааханаар даляа хуха сохюулан алдаад, бүрин бүтэн гараhан Дондоков мүнөө Хурьбын совхозой Тээгдын отделенидэ бухгалтер болоод, hэнгэргүй хүдэлжэ байдаг. Ябаhан газартаал социалис зөөридэ гараа хүрэжэ, хайшан гээл hаа юухэнииб даа догоодожорхихомняаб гэжэ ябадаг хүнэй бэлэхэнээр эшээлхэ газар, далабша олоодхидогынь гайхалтай.

Социалис зөөридэ гар хүрэхэ ябадал совхозуудташье баhал үсөөн бэшэ үзэгдэдэг. Анаагай, Хэжэнгын совхозуудта шалгалта огто хэгдэдэггүй. Иигэжэ hанаа амар hууhанhаа боложо, Хэжэнгын совхоздо гуримгүй ехэ орооhон дуташоо ха юм. Анаагайшье совхоздо энэ талаар муу юумэн олон. Шэнэ түл саг соогоо орошологдодоггүй, үгышье hаа, үхэhэн арбаад малда нэгэ акт бэшэжэрхидэг «гурим» тогтоогдонхой. Тоо бүридхэлэй бусайданхай, эзэн бусаар, hалаар эрхилэгдэдэг дээрэhээ тус совхоздо нилээд ехэ мүнгэн хэмhээ үлүүгээр салинда түлэгдөө.

Иимэ жэшээ, баримтанууд тухай февралиин эхеэр республикын прокуратурын үүсхэлээр Хоридо үнгэргэгдэhэн аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн дээрэ дурдагдаа, шүүмжэлэгдээ hэн. Үгэ хэлэhэн нүхэд Гыргенов, Олоев, Петрушкин болон бусад арадай сүүд, аймпотребсоюз, ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй зөөри хулгайлагшадтай, үбэршэлэгшэдтэй, урилтэ хэгшэдтэй ехэл халирхайгаар тэмсэдэг, зарим үедэ тиимэшүүлые далдалхашье ааша гаргадаг баримтануудые элишэлэн тодорхойлhон байна.

Гүрэнэй зөөри, мүнгэ үрихэ, үбэршэлхэ ябадалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэг тушаа аймагайшье хүтэлбэрилхы органууд hаналаа hулашагаар табина гэжэ тобшолол хэмээр. Хэрбээ худалдаа наймаа эрхилэгшэдтэ шангахан эрилтэ табяад, шалгалта хинамжа хээд байбал, худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд руу элдэб аарат ябадалтанай шургажа орохонь бэрхэтэй болохо hэн.

Д. Санжиев.

ОШУРКОВА ТОСХОН ШАДАР.

Н. Левскиин фотоэтюд.

Хилын саанаhаа

Аюулгүйн Соведэй заседаниие баруун гүрэнүүд таhалдуулба

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 28. (ТАСС). Баруун гүрэнүүд таагүй аашануудые гаргажа, февралиин 27-до болохо ёhотой Аюулгүйн Соведэй заседаниие таhалдуулба. Кубын революционно правительство Аюулгүйн Соведтэ бэшэг эльгээгээ hэн. Тиигээд Аюулгүйн Соведэй заседаниие дары зарлаад, Кубын правительство тушаа США-гэй правительствын бэелүүлхэ гэhэн хуули буса хэмжээнүүдые болюулха шиидхэбэри абахыень эрилтэ табиhан юм. Уласхоорондын амгалан, аюулгүй байдалда аюул тохёолдуулhан зүрилдөөе hүжэрөөхэгүй зорилго табигдаhан байгаа.

Аюулгүйн Соведэй заседаниин зүбшэхэ зүйлнүүд тухай февралиин 27-до хэлсэжэ эхилhэн байна. Тиихэдэ түрүүлэгшээр hууhан Плимптон (США) Англиин түлөөлэгшэдэ үгэ үгэhэн юм. Аюулгүйн Соведэй зүбшэхэ зүйлые баталhанай үрэгүй, Кубын бэшэг соо заагдаhан гэмнэлгые хаража үзэлтэгүй ха гэжэ тэрэ hанамжалаа. США-гэй түлөөлэгшэ Плимптон үгэ хэлэхэдээ, НАТО-до хабаададаг өөрынгөө союзнигые дэмжээ. Чанкайшист, Франциин, Ирландиин, удаалуулан Чилиин, Венесуэлын түлөөлэгшэд Плимптоной hанамжые hайшааhан байна.

СССР-эй, Румыниин, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын, Ганын түлөөлэгшэд Кубын бэшэг соо хэлэгдэhэн гэмнэлгые зүбшэхэ ёhотой гэжэ hанамжалаа hэн. Зүбшэхэ зүйлнүүдые баталха тухай дурадхалые шиидхэхэдэ США, Англи, Франци, Ирланди, Чили, Венесуэла, Чанкайшист hаналаа баряа. Иигэжэ зүбшэхэ зүйлнүүдынь баталагдаагүй.

США, союзнигуудынь Кубын бэшэгые зүбшэн хэлсэхэhээ арсаа. Яахадааб гэхэдэ, Пунта-дель-Эстедэ Америкын гүрэнүүдэй организациин абаhан шиидхэбэриин ёhоор, Холбоото Штадуудай бэелүүлдэг хуули буса аашанууд хаа хаанагүй мэдэгдэшэхэ гэжэ айна гээд В. А. Зорин тэмдэглэбэ. США-гэй эдэ хорото аашанууд ООН-эй Уставай гол гуримуудые, ОАГ-эй Уставыешье эбдэнэ гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ.

Холбоото Штадуудай Кубада эсэргүү шэнэ добтолгодо бэлдэжэ байhаниие тодорхойлhон баримтануудые В. А. Зорин дурдаба. Кубын мэдээжэ контрреволюционер Кордона Оберна гэдэг Америкын городто пресс-конференци хэхэдээ шэнэ добтолго бэелүүлэгдэхэ, тэрээндэ США, Америкын гүрэнүүдэй организаци хабаадаха гээд мэдүүлээ hэн. НАТО-до хабаададаг союзнигуудайнгаа Кубатай худалдаа наймаа хэхээ болихыень США баадхажа байна. Дайн байлдаанай дүтэлhэниие эдэ бүгэдэ гэршэлнэ.

Холбоото Штадууд Кубада эсэргүү эээрхэг түрэмхэй аашануудаа болюулха, ООН-эй Уставые бодотоор сахиха ёhотой гэжэ В. А. Зорин түгэсхэлдөө эрилтэ табиба.

Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 28. (ТАСС). Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо декларациие бэелүүлхэ асуудал зүбшэн хэлсэхэ 17 гүрэнэй хабаададаг комитет бии болгогдоhон юм. ООН-эй Генеральна ассамблейн XVI сессиин шиидхэбэреэр тус комитет бии болгогдоо hэн. Тэрэ комитет хүдэлмэриингөө программые зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

Комитедэй зорилгонуудые хоёр ондоогоор тайлбарилдаг тухай үсэгэлдэрэй заседанида эрилхэйлэгдээ. Нэгэ талань декларациие бодотоор бэелүүлхэ болзорые хойшолуулха hэдэлгэтэй. Нүгөөдэнь бодото хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа, декларациие хойшолуулангүйгөөр бэелүүлхэ зорилготой байна бшуу.

Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал «байн байн, болгоомжотойгоор» олгохо ёhотой гээд заседанида үгэ хэлэhэн колониальна оронуудай түлөөлэгшэд мэдүүлбэ. Комитедэй бүхы гэшүүдэй «үгэеэ hайнаар ойлголсожо» хүдэлхые США-гэй делегат уряалаад, үнэндөө энэ комитедые элдэб мэдээнүүдые суглуулха ямар бэ даа нэгэ орган болгохо hэдэлгэ гаргаа.

Америкын түлөөлэгшын хэлэhые Англиин делегат магтажа оробо. Өөhэдынгөө колонинуудай хуби заяанай түлөө «харюусалгаhаа» Англи арсаха аргагүй гэжэ комитедэй гэшүүдые этигүүлхэеэ тэрэ оролдобо.

США-гэй, Англиин түлөөлэгшэдэй баримталдаг хараа шугамые Малиин делегат дууhан буруушаагаа. Колониальна оронуудта, арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо декларациие түргөөр бэелүүлхын түлөө 17 гүрэнэй хабаададаг комитет тодорхой шиидхэбэринүүдые абаха ёhотой гэжэ тэрэ хэлэбэ. Өөрын захиргаагүй Анголын, Мозамбигай, Кениин хуби заяае энэ комитет нэн түрүүндэ хаража үзэхэ ёhотой гээд Малиин делегат дурадхаба.

Удаалуулан СССР-эй түлөөлэгшэ В. А. Зорин үгэ абаа. Колониальна оронуудта, арадуудта, бэеэ даанхай байдал олгохо декларациин абтаhан тушаа ООН-эй Генеральна ассамблейн XV сессидэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой хэлэhэниие нүхэр Зорин hануулба. Деклараци соо хараалагдаhан арадуудай хүсэл зорилго бодотоор бэелүүлэгдэхэ ёhотой. Энэ деклараци соо соносхогдоhон эрилтэнүүд миил саарhан дээрэ үлэхэгүй, харин бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэхэ ушартай. Энэмнай гол зорилго болоно гэжэ Советскэ правительствын толгойлогшо тиихэдэ мэдүүлhэн юм.

Африкын континентдэ колони болохо, харгалзада байhан 27 газар нютагууд бии. Тэндэ 50 миллион гаран хүн зон ажаhуудаг гэжэ В. А. Зорин үргэлжэлүүлбэ. Тиимэhээ энэ континентдэ тон түрүү комитет анхаралаа табиха ёhотой гээд нүхэр Зорин дурадхаба. Харгалзада байhан, өөрын захиргаагүй газарнууд дээрэхи сэрэгэй базануудые үгы хэхэ, хариин зэбсэгтэ хүсэнүүдые тэндэhээ гаргаха шухала гээд В. А. Зорин тэмдэглэбэ. Тиигээд байбал ёhотойл бэеэ даанхай байдал тогтоогдохо ушартай.

Антуан Гизенгые хатуугаар хаажа, хэнтэйшье уулзуулнагүй

ЛЕОПОЛЬДВИЛЬ, февралиин 28. ТАСС-эй корреспондент Г. Федяшин мэдээсэнэ:

Конго мүрэнэй эхиндэ оршодог Болабемба арал дээрэ Антуан Гизенга хатуу шанга хиналтада хэнтэйшье уулзангүй хаалтатай байhаар. Гизенгын тэрэ арал дээрэ ямар эрхэ байдалда байhаниие нютагай хэблэл, тусхай засагаархид хэрэглээшэгүй болоод үнгэргэхэ гэжэ оролдоно. Леопольдвильда байдаг ООН-эй түлөөлэгшэдшье иимэрхүү хараа бодолтой. ООН-эй тэдэ түлөөлэгшэд Гизенгын хуби заяан тухай асуудалда харюусахагүй гэжэ оролдоно бшуу.

Конгын патриодые хүн зонтой оройдоо уулзуулхагүйн зорилгоор засагаархид шэнэ хэмжээнүүдые абаа гээд эндэ мэдэгдэбэ. Болабемба арал хадаа Бом округой комиссарай мэдэлдэ байдаг юм. Тэрэ комиссар тусхай заабари гаргажа, Гизенгын байhан арал тээшэ загаhашадай, бусадшье хүнүүдэй ерэхые огтолон хорибо. Гизенгын байhан газарта политическэ удхатай ямаршье ушарай тохёолдоо hаань, захирагша дары элидхэхэ ёhотой гэжэ тэрэ заабари соонь уялгалагдана.

Алжирай революциин Национал[ьна] Соведэй коммюнике

ТУНИС, февралиин 28. (ТАСС). Алжирай революциин Национальна Соведэй коммюнике мүнөөдэр эндэ толилогдобо. Франциин Республикын правительствотай хэлсээнүүдые хэhэн дүнгүүдые зүбшэhэнэй hүүлээр Алжирай Республикын саг зуурын правительствын [...] гэлжэлүүлх[...] революциин[...] на Совет т[...] тэрэ комм[...] заагдана.

Америкын Холбоото Штадуудай правительств[...] шууд правительственна тушаалнуудые даахынгаа [...] ционернүүд гү, али сэрэгэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые [...] нополистическэ корпорацинуудай түлөөлэгшэд бай[...] хадаа США-гэй оборонын министр г-н Макнама[...] дана.

Добтолго хэе! гээд Америкын сэрэгэй министр ко[...]
ТАСС-эй фото[...]

„Бомбогүйгөөр ажаhуудаг бол[...] гэhэн конференцидэ бэлэдх[...]

БЕЛГРАД, февралиин 28. (ТАСС). «Бомбогүйгөөр ажаhуудаг болохо» гэhэн конференцидэ бэлэдхэжэ, Загребтэ тусхай зүблөөн боложо дүүрэбэ. Тэрэ конференци энэ оной июнь hарада Аккрада зарлагдаха юм. Азиин, Африкын, Европын, Америкын 18 оронуудай түлөөлэгшэ[...] рондын шахардуу [...] ларуулха хэрэгтэй [...] асуудалнуудые, буу[...] ряаха, ядерна ту[...] дые болюулха, ато[...] хүсые амгалан ажа[...] лэхэ тухай зүбшэ[...] байна.

Нго Динь Дьем бэрхэшээлтэй байдалда [...]

ПНОМ-ПЕНЬ, февралиин 28. (ТАСС). Урда Вьетнамай зонхилогшын байдаг газарые бомбодоhон мэдээсэлые Камбоджын хэблэл үргэнөөр тайлбарилан бэшэнэ. Урда Вьетнамай армиин дунда дурагүй хүнүүдэй олон болоhониие, Нго Динь Дьемэй засаг түрын үгаа тогтуурригүйе энэ ушар тодорхойлно гэжэ «Депеш дю Камбодж» газетэ hанамжалба. Нго Динь Дьемэй а[...] гаанда, армида бии[...] энэ «шарха» үдэр [...] гэрхэ бүри нуража[...] жэ бэшэг соонь хэл[...]

Нго Динь Дьемэ[...] бомбодоhон ушар [...] лонтой, hаядаа бо[...] восстанинуудай эш[...] болоно гээд газет[...] лэгшэ бэшэнэ.

Хорото этэгээдүүд зоргоороо ааш[...]

ЛОНДОН, февралиин 28. (ТАСС). Франкогой хинуулшад хорото хэрэгүүдээ үргэлжэлүүлhээр. hаяшаг Барселоной университедэй гурбан hурагшанар тушаагдаа. Тэдэнэр аудиториин ханада эрхэ сүлөөгэй, демократиин түлөө уряалhан лозунгнуудые бэшэhэн байгаа. «Таймс» газетын бэшэhээр, тэдэнэр [...] рэгэй сүүдэй урда [...] ха. Элэ hурагшады[...] алахаар шиидхэжэ[...]

Франкогой поли[...] мүрдэлгэдэ эсэргүү[...] университедэй [...] дунда улам шанга[...] «Таймс» газетэ үргэ[...]

Англиин колонизаторнуудай гаргаhан [...]

ЛОНДОН, февралиин 28. ТАСС-эй корреспондент А. Меликян мэдээсэнэ:

Англиин мэдэлдэ байдаг Африкадахи Хойто Родезиин конституци тухай асуудалаар Англиин правительство үсэгэлдэр эсэслэн шиидхэбэри абаба.

«Моллингын түсэб» тэрэ шиидхэбэриин үндэhэ hууринь болгогдоhон байха юм. Тиигэжэ сашадаа хуули гаргаха Соведтэ Хойто Родезиин хүн зоной олонхи hуурииень эзэлжэ болохо арга ёhын тэдыдэ олгогдоо. Зүгөөр Африкын кандидадуудай түлөө Европоhоо зөөжэ ерэhэн хүнүүдэй дуугаа үгөө hаань, энэ арга боломжо бэелүүлэгдэхэ ха юм. hунгалтын ямаршье дүнтэйгөөр үнгэргэгдөө hаань, Хойто Родезиин засаг түрэ [...] лийска губернато[...] байха болоно бшу[...]

ЛОНДОН, фев[...] (ТАСС). Родезин[...] дын Федерациин [...] нистр Веленский [...] үдэшэлэн Лондо[...] ошобо. Рейтер аге[...] респондентын [...] (Урда Родези) [...] Веленский хадаа [...] тухай асуудала[...] правительствотай [...] тэмсэл хэхэ» зор[...] hанамжалагдана [...] зиин хуули гаргал[...] африкынхидта ол[...] үгэхэ ямаршье [...] сэхэ шууд буруу[...] зорилготой.

„Нюуса зорилготой“ хэмэл одон таби[...]

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 28. (ТАСС). Хариин информационно агентствонуудай мэдээсэhээр, США-гэй Агаарай Сэрэгэй Хүсэнүүд Ванденберг гэдэг (Калифорни штат) авиобазаhаа «нюуса зорилготой» «Дискаверер» түхэлэй хэмэл одо табиба. Ассошиэйтед Пресс агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, тэрэ хэмэл одондо ямар приборнууд тодхогдонхойб гэжэ Агаарай Сэрэгэй Хүсэ[...] сээгүй. Агентствы[...] hээр, тусхай саг[...] ракетын хоёрдо[...] капсула буулга[...] ниинь Гавайн ар[...] байрлаhан США[...] дууд агаарта яб[...] рижа абаха зор[...]

Редак[тор]
Ц. Ц. ЦИБ[...]

Манай адрес, телефо[н]

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, [...]
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. [...] 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партий[ной] пропаганды —24—74, сельского хозяйства и сове[тского строи]тельства—47-59, промышленности и транспорта, [...] —35-14, культуры — 34-05, писем и рабсельк[оров ...] отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалте[рия ...] Для междугородных переговоров—16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу[ры ...] АССР.

Н00612. Зак[...]